

แบบรายงาน

ผลการปฏิบัติงาน ประกอบการคัดเลือก
นวัตกรรมการ/วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ประเภท ผู้บริหาร ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา

ด้าน การบริหารและการจัดการสถานศึกษา

กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติรัชมโกลาภิเชก

ประจำปี ๒๕๖๘

เรื่อง SEP-PONG+ Model: ศาสตร์พระราชาสู่วิถีการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

(SEP-PONG+ Model: The King's Philosophy Approach to Sustainable School Administration)

นายสมชาย ใจไหว

โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมโกลาภิเชก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารฉบับนี้เป็นเอกสารรายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อการเข้ารับการคัดเลือกนวัตกรรม/วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ประเภท ผู้บริหาร ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติรัชมิ่งคลาภิเชก ประจำปี ๒๕๖๘ โดยจัดทำขึ้นเพื่อให้คณะกรรมการประเมินทราบข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการประเมินในด้านต่างๆ โดยแบบรายงานเอกสารรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อการเข้ารับการคัดเลือกนวัตกรรม/วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ประเภท ผู้บริหาร ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติรัชมิ่งคลาภิเชก ประจำปี ๒๕๖๘ ประกอบด้วยส่วนสำคัญดังต่อไปนี้

- ๑) ความสำคัญของผลงานนวัตกรรม
- ๒) จุดประสงค์และเป้าหมายนวัตกรรม
- ๓) กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน
- ๔) ผลการดำเนินงาน/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ
- ๕) ปัจจัยความสำเร็จ
- ๖) บทเรียนที่ได้รับ
- ๗) การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ
- ๘) การน้อมนำพระบรมราโชบาย
- ๙) การวัดและประเมินผล

ผู้จัดทำหวังว่าเอกสารรายงานผลการปฏิบัติงานประกอบการคัดเลือกนวัตกรรม/วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ประเภท ผู้บริหาร ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติรัชมิ่งคลาภิเชก ประจำปี ๒๕๖๘ ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แต่คณะกรรมการประเมินและผู้อ่านได้อย่างดี ขอขอบคุณ คณะครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมิ่งคลาภิเชก ผู้ปกครอง ชุมชนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเสมอ

นายสมชาย ใจไหว

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมิ่งคลาภิเชก

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญรูปภาพ	ค
สารบัญตาราง	ง
บทคัดย่อ	๑
ส่วนที่ ๑ รายละเอียดผู้นำเสนอผลงาน	๔
ส่วนที่ ๒ รายละเอียดนวัตกรรม	
๑) ความสำคัญของผลงานนวัตกรรม	๔
๒) จุดประสงค์และเป้าหมายนวัตกรรม	๖
๓) กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน	๗
๔) ผลการดำเนินงาน/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ	๑๗
๕) ปัจจัยความสำเร็จ	๓๑
๖) บทเรียนที่ได้รับ	๓๒
๗) การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ	๓๓
๘) การน้อมนำพระบรมราโชบาย	๓๕
๙) การวัดและประเมินผล	๓๙
บรรณานุกรม	๔๔

สารบัญญภาพ

เรื่อง	หน้า
ภาพที่ ๑	๑๗
ภาพที่ ๒	๒๐
ภาพที่ ๓-๔	๒๑
ภาพที่ ๕	๒๓
ภาพที่ ๖	๓๒

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงผลการวางแผน (Plan) ชั้นเข้าใจ และ เข้าถึง	๑๒
ตารางที่ ๒ แสดงผลการปฏิบัติตามแผน (Do) ชั้นพัฒนา ผ่านกลไก PLUS	๑๒
ตารางที่ ๓ แสดงผลการตรวจสอบและประเมินผล (Check) การกำกับติดตาม	๑๓
ตารางที่ ๔ แสดงผลการปรับปรุงและพัฒนา (Act) การขยายผลสู่ความยั่งยืน	๑๓
ตารางที่ ๕ แสดงผลประสิทธิภาพการดำเนินงาน	๑๔
ตารางที่ ๖ สรุปผลการสังเคราะห์ (Synthesis Matrix)	๑๗
ตารางที่ ๗ แสดงกระบวนการบริหารสถานศึกษา SEP-PONG+ Model	๑๘
ตารางที่ ๘ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicators) ของกลไก (PLUS)	๔๐
ตารางที่ ๙ สรุปการใช้เครื่องมือตามวงจร PDCA	๔๒
ตารางที่ ๑๐ แสดงรายละเอียดตัวชี้วัด เครื่องมือ และวิธีการวัดและประเมินผล	๔๓

กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ รัชมง์คลากิเชก
การนำเสนอผลงาน นวัตกรรม / วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ประเภท ผู้บริหาร ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา

ด้านการบริหารและการจัดการสถานศึกษา

บทคัดย่อ : วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ประเภท ผู้บริหาร ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา

ด้านการบริหารและการจัดการสถานศึกษา

โรงเรียน: โรงเรียนโปงหลวงวิทยา รัชมง์คลากิเชก
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

ชื่อผลงาน: SEP-PONG+ Model: ศาสตร์พระราชาสู่วิถีการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืน
(SEP-PONG+ Model: The King's Philosophy Approach to Sustainable School Administration)

ผู้นำเสนอผลงาน: นายสมชาย ใจไหว วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนโปงหลวงวิทยา รัชมง์คลากิเชก

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของผลงานนวัตกรรม

วัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา SEP-PONG+ Model โดยน้อมนำ ศาสตร์พระราชามาร่วมกับกระบวนการบริหารจัดการเชิงระบบ (PONG) และกลไกการขับเคลื่อนงาน ๔ ฝ่าย (PLUS) ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการโรงเรียนโปงหลวงวิทยา รัชมง์คลากิเชก และ ๒) เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานและประสิทธิผลของนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา SEP-PONG+ Model ในด้านการยกระดับคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากร และการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่การเป็นสถานศึกษาต้นแบบแห่งความยั่งยืน

เป้าหมายของการดำเนินงาน (Goals) ดังนี้ ๑) เป้าหมายเชิงปริมาณ (Quantitative Goals) ด้านบุคลากร ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มากกว่าร้อยละ ๙๐ มีความรู้ความเข้าใจและสามารถ นำนวัตกรรมการบริหาร SEP-PONG+ Model ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานตามภารกิจ ๔ ฝ่าย (PLUS) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ, ด้านผู้เรียน ผู้เรียนมากกว่าร้อยละ ๘๐ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐาน ผ่าน การประเมินทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และมีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) บนพื้นฐานความพอเพียง และ ด้านความพึงพอใจ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา) มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการด้วยนวัตกรรม SEP-PONG+ Model ใน ระดับมากขึ้นไป และ เป้าหมายเชิงคุณภาพ (Qualitative Goals) ดังนี้ ด้านสถานศึกษา โรงเรียนโปงหลวง วิทยา รัชมง์คลากิเชก มีนวัตกรรมการบริหารจัดการที่เป็นอัตลักษณ์ (Best Practice) สอดคล้องกับบริบท พื้นที่และศาสตร์พระราชามีระบบการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง และ ด้านคุณภาพผู้เรียน ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีภูมิคุ้มกันทางวิชาการและวิชาชีพ สามารถดำรงตนอยู่ ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข เป็นคนดี คนเก่ง และมีจิตสาธารณะ และ ด้านภาคีเครือข่าย

เกิดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและการพัฒนาที่ยั่งยืน ระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และองค์กรภายนอก ที่มีความเข้าใจและเข้าถึงบริบทการพัฒนาโรงเรียนอย่างแท้จริง

กระบวนการผลิตผลงาน หรือขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ ๑ การวิเคราะห์และวางแผน (Plan) ฐานรากแห่งความเข้าใจ เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการ เพื่อเตรียมความพร้อมของคนและระบบ ดังนี้ ๑) วิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียนและชุมชน ๒) สร้างความตระหนัก (Awareness) ประชุมชี้แจงบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) และพระบรมราโชบายฯ มาเป็นเป้าหมายร่วมกัน และ ๓) ออกแบบนวัตกรรม (Design) กำหนดกรอบแนวคิด SEP-PONG+ และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) ขั้นตอนที่ ๒ การสร้างกลไกขับเคลื่อน (Do - Setup) การเข้าถึงและเชื่อมโยง เป็นการวางระบบบริหารจัดการตามยุทธศาสตร์ PONG ดังนี้ ๑) สร้างการมีส่วนร่วม (Participatory) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน และดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ๒) จัดสภาพแวดล้อม (Open Learning) ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และ ๓) สร้างเครือข่าย (Networking) ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายภายนอก (MOU) เพื่อเตรียมทรัพยากรหนุนเสริม ขั้นตอนที่ ๓ การลงมือปฏิบัติการ (Do - Action) การพัฒนาผ่านกลไก PLUS เป็นการนำแผนลงสู่การปฏิบัติจริงใน ๔ ฝ่ายงานหลัก ดังนี้ ๑) ด้านบุคลากร (P-Professional) ดำเนินกิจกรรม PLC, การอบรมพัฒนาครู, การจัดการเรียนการสอน Active Learning ๒) ด้านวิชาการ (L-Lifelong) ขับเคลื่อนฐานการเรียนรู้ ศาสตร์พระราชา, กิจกรรมโครงการอาชีพ, การส่งเสริมทักษะผู้เรียน ๓) ด้านบริหาร/งบประมาณ (U-Uplifting) บริหารจัดการด้วยความโปร่งใส, ปรับปรุงสวัสดิการและขวัญกำลังใจ และ ๔) ด้านกิจการผู้เรียน (S-Social Resp) ดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน, กิจกรรมลูกเสือจิตอาสา, โครงการคุณธรรม ขั้นตอนที่ ๔ การตรวจสอบและประเมินผล (Check) การกำกับคุณภาพ ดังนี้ ๑) นิเทศติดตาม (Supervision) นิเทศภายในแบบกัลยาณมิตรโดยผู้บริหารและเพื่อนครู และ ๒) วัดและประเมินผล (Assessment) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ประเมินความพึงพอใจ และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามตัวชี้วัด (KPIs) ที่กำหนด ขั้นตอนที่ ๕ การปรับปรุงและขยายผล (Act) – สู่ความยั่งยืน ดังนี้ ๑) ถอดบทเรียน (AAR) สรุปผลการดำเนินงาน วิเคราะห์จุดเด่น-จุดด้อย ๒) พัฒนาต่อเนื่อง (Improvement) นำผลประเมินไปปรับปรุงแผนงานในปีถัดไป (Re-Plan) และ ๓) เผยแพร่และขยายผล (Dissemination) สังเคราะห์เป็น Best Practice และเผยแพร่สู่สาธารณชน/โรงเรียนเครือข่าย

ผลการดำเนินงาน ผลสัมฤทธิ์ และประโยชน์ที่ได้รับ

โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมังคลาภิเษก ได้ดำเนินการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา ภายใต้ชื่อ SEP-PONG+ Model ศาสตร์พระราชาสู่วิธีการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ ผ่านกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ผลการดำเนินงาน (Summary of Operations) การดำเนินงานขับเคลื่อนนวัตกรรมเป็นไปตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยบูรณาการร่วมกับหลักการทำงาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ ๑) ด้านการวางแผน (Plan เข้าใจ) โรงเรียนได้วิเคราะห์บริบท (SWOT) และสร้างความตระหนักแก่บุคลากร เพื่อนำมาสู่ศาสตร์พระราชามาเป็นฐานคิดในการออกแบบโมเดลบริหารงาน ๒) ด้านการปฏิบัติ (Do เข้าถึง/พัฒนา) ขับเคลื่อนผ่านยุทธศาสตร์ PONG (Participatory, Open Learning,

Networking, Global Citizenship) และนำสู่การปฏิบัติด้วยกลไก PLUS ครอบคลุมงาน ๔ ฝ่าย ได้แก่ การพัฒนาครูมืออาชีพ (Professional), การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning), การสร้างวัฒนธรรมองค์กร (Uplifting Culture), และความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) และ ๓) ด้านการตรวจสอบและปรับปรุง (Check & Act) มีระบบนิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร การวัดประเมินผลตามสภาพจริง และการถอดบทเรียน (AAR) เพื่อขยายผลสู่ความยั่งยืน

ผลสัมฤทธิ์ของงาน (Achievements) จากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์ใน ๓ มิติหลัก ดังนี้ ๑) มิติด้านคุณภาพผู้เรียน (Learner Quality) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและผ่านเกณฑ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และผู้เรียนมีทักษะอาชีพและทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีภูมิคุ้มกันที่ดี และมีจิตอาสาตามพระบรมราโชบายของรัชกาลที่ ๑๐ ๒) มิติด้านคุณภาพครูและบุคลากร (Teacher Quality) ครูได้รับการพัฒนาเป็นครูมืออาชีพ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และใช้กระบวนการ PLC ในการแก้ปัญหาผู้เรียน และ เกิดนวัตกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ ๓) มิติด้านการบริหารจัดการ (Management Quality) โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการที่เป็นเลิศ (Best Practice) มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีภาคีเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง (บ้าน-วัด-โรงเรียน) เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

ประโยชน์ที่ได้รับ (Benefits) การใช้นวัตกรรม SEP-PONG+ Model ก่อให้เกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน ดังนี้ ๑) ต่อสถานศึกษา โรงเรียนเป็นต้นแบบแห่งความยั่งยืน ได้รับการยอมรับในระดับชุมชนและระดับชาติ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้แก่สถานศึกษาอื่นได้ ๒) ต่อชุมชนและสังคม ชุมชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อโรงเรียน ได้รับโอกาสในการใช้แหล่งเรียนรู้และทรัพยากรร่วมกัน เกิดสังคมแห่งการแบ่งปันและเกื้อกูล และ ๓) ต่อประเทศชาติ เป็นการสร้างทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพ (Human Capital) ที่มีความสมบูรณ์ทั้งความรู้และคุณธรรม เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ

ความสำเร็จของ SEP-PONG+ Model พิสูจน์ให้เห็นว่า การนำศาสตร์พระราชามาเป็นรากฐาน ผสานกับนวัตกรรมการบริหารสมัยใหม่ คือคำตอบของการสร้างคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างคนเก่ง แต่ยังสร้างคนดี และสร้างสังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน

กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติฯ รชมังคลาภิเษก
การนำเสนอผลงาน นวัตกรรม / วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
ประเภท ผู้บริหาร ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา
ด้านการบริหารและการจัดการสถานศึกษา

ส่วนที่ ๑ รายละเอียดผู้นำเสนอผลงาน

- ชื่อผลงาน : SEP-PONG+ Model ศาสตร์พระราชาสู่วิถีการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืน
(SEP-PONG+ Model The King's Philosophy Approach to Sustainable School Administration)
- ชื่อผู้นำเสนอผลงาน : นายสมชาย ใจไหว วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รชมังคลาภิเษก
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ตำบล บ้านเอื้อม
อำเภอ เมืองลำปาง จังหวัด ลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐
โทรศัพท์ ๐๕๔ ๐๑๑ ๙๒๐

ส่วนที่ ๒ รายละเอียดนวัตกรรม

๑. ความสำคัญของผลงาน นวัตกรรมหรือวิธีปฏิบัติที่นำเสนอ

๑.๑) ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ในทศวรรษปัจจุบัน บริบทของสังคมโลกและประเทศไทยกำลังเผชิญกับคลื่นแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ หรือที่เรียกว่ายุคแห่งความพลิกผัน (Disruption Era) การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ ๔ (Industry ๔.๐) ได้ส่งผลให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจเปลี่ยนจากระบบที่เน้นการใช้แรงงานไปสู่ระบบที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี (Innovation-Driven Economy) สภาพแวดล้อมสร้างแรงกดดันให้ระบบการศึกษาทั่วโลกต้องเร่งปรับตัว ดังที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๖๐) ได้ระบุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติว่า การศึกษาไทยต้องก้าวข้ามจากการผลิตคนเพื่อป้อนสายงานผลิตแบบเดิม สู่อการสร้างทุนมนุษย์ ที่มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ มีความยืดหยุ่น และมีความสามารถในการแข่งขัน หากสถานศึกษาไม่สามารถปรับตัวรับมือกับความผันผวนทางเศรษฐกิจนี้ได้ ย่อมส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางโอกาสและคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว

แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัดจะมีการกำหนดแผนการจัดการศึกษาและนโยบายเพื่อยกระดับคุณภาพอย่างต่อเนื่อง แต่ในทางปฏิบัติพบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาในปัจจุบันยังประสบปัญหาเชิงโครงสร้างและกระบวนการ วิจารณ์ พานิช (๒๕๕๖) นักการศึกษาชั้นนำของไทย ได้สะท้อนมุมมองว่า ปัญหาสำคัญคือ กีดกันของการบริหารแบบแยกส่วน และการขาดการบูรณาการ การบริหารงานมักเป็นลักษณะสั่งการจากบนลงล่าง (Top-Down Approach) ทำให้โรงเรียนขาดอิสระและความคล่องตัวในการแก้ปัญหาหน้างาน นอกจากนี้ ปัญหาการขาดแคลนครุฑพยากรณ์ ทั้งด้านงบประมาณและบุคลากร ยังส่งผลให้แผนงานที่วางไว้ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่สัมฤทธิ์ผลได้จริง เกิดสถานะที่การบริหารไม่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ของผู้เรียน (Student Outcome) และขาดความต่อเนื่องยั่งยืน

โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมิ่งคลาภิเชก ในฐานะสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชนในพื้นที่ ตระหนักดีถึงผลกระทบจากกระแสความเปลี่ยนแปลงและปัญหาดังกล่าว ภายใต้บริบทของโรงเรียนที่มีความคาดหวังจากชุมชนและสังคมสูง การบริหารจัดการแบบดั้งเดิมจึงไม่เพียงพอที่จะตอบโจทย์ความท้าทายนี้ โรงเรียนเผชิญกับโจทย์สำคัญคือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และทำอย่างไรจึงจะสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ผู้เรียนท่ามกลางสังคมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว

จากความท้าทายดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงได้ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและน้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy) มาประยุกต์ใช้เป็นฐานคิดในการบริหารงาน จนตกผลึกเป็นนวัตกรรมการบริหารงานรูปแบบ SEP-PONG+ Model ซึ่งเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวที่มุ่งเน้นการผสมผสานจุดแข็งของชุมชนเข้ากับมาตรฐานวิชาการสมัยใหม่ เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้เกิดความยั่งยืนและสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ผู้เรียน พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ อย่างมั่นคง

๑.๒) แนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนา

ในสถานการณ์วิกฤตและความท้าทาย ศาสตร์พระราชารหรือหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy : SEP) ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ถูกนำมาเป็นแสงสว่างนำทาง หลักการนี้มีใช้เพียงปรัชญาสำหรับการดำรงชีวิตส่วนบุคคล แต่เป็น หลักการบริหารจัดการ ที่ล้ำค่า ดังที่ สุเมธ ตันติเวชกุล (๒๕๕๙) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงคือรากฐานของการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน โดยเน้นหลัก ๓ ท่วง (ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน) และ ๒ เงื่อนไข (ความรู้ คู่คุณธรรม) การน้อมนำศาสตร์พระราชาใช้ในการบริหารสถานศึกษา จึงเป็นการสร้างระบบภูมิคุ้มกันให้แก่องค์กร (Organizational Immunity) ช่วยให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างรอบคอบ โปร่งใส และคำนึงถึงผลกระทบในระยะยาว สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ

ท่ามกลางความท้าทายในการบริหารจัดการสถานศึกษา การน้อมนำศาสตร์พระราชาเป็นรากฐานทางความคิดจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะหลักการทรงงาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาที่ยั่งยืน การนำหลักการนี้มาประยุกต์ใช้ ไม่ใช่เพียงวาทกรรม แต่คือกระบวนการทางปัญญาที่นำไปสู่การปฏิบัติจริงในการบริหารโรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมิ่งคลาภิเชก ดังนี้ ขั้นเข้าใจ (Understanding) ก่อนจะเริ่มดำเนินการใดๆ ผู้บริหารและบุคลากรต้องเข้าใจบริบทเชิงลึกของพื้นที่ ปัญหาของผู้เรียน และศักยภาพของชุมชน การเข้าใจนี้เป็นรากฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การกำหนดทิศทางที่ถูกต้อง ไม่ใช่การบริหารตามกระแส แต่เป็นการบริหารบนฐานข้อมูลและความจริง ขั้นเข้าถึง (Accessing) เมื่อเข้าใจแล้ว ต้องสร้างกระบวนการสื่อสารที่เข้าถึงใจคน เข้าถึงเครือข่าย และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนเข้าถึงองค์ความรู้ เพื่อลดช่องว่างและสร้างความเท่าเทียมในการเรียนรู้ และขั้น พัฒนา (Developing) ปลายทางคือการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งให้ผู้เรียนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตให้ทันต่อโลกภายนอกสู่การบริหารจัดการศึกษา SEP-PONG+ Model โดยมียุทธศาสตร์ขับเคลื่อน (Strategic Drivers) PONG ขั้นเข้าใจ และ เข้าถึง สู่ ๔ กลไกหลัก P – Participatory Leadership (ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม), O – Open Learning Environment (สภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้), N – Networking & Collaboration (เครือข่ายและความร่วมมือ) และ G – Global Citizenship (ความเป็นพลเมืองโลก) สู่ขั้นพัฒนา ในการปฏิบัติจริงใน ๔ กลุ่มบริหารงาน ดังนี้ P – Professional (งานบุคคล) พัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพ (Professional Learning

Community: PLC), L – Lifelong Learning (งานวิชาการ) จัดการเรียนรู้เพื่อทักษะชีวิตและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Active Learning), U – Uplifting Culture (งานงบประมาณ) ยกระดับวัฒนธรรมองค์กร โปร่งใส คุ่มค่า มีธรรมาภิบาล (Good Governance) และ S – Social Responsibility (งานทั่วไป/กิจการผู้เรียน) ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ความปลอดภัย และความรับผิดชอบต่อสังคม (Safety & CSR)

นวัตกรรม SEP-PONG+ Model มีใช้เพียงนวัตกรรมการบริหารงานเอกสาร แต่คือ วิถีวัฒนธรรมองค์กร ใหม่ของโรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมงคลากีเซก ที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนหลักปรัชญานามธรรม ให้เกิดเป็นรูปธรรมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน นวัตกรรมนี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ก้าวข้ามข้อจำกัด สร้างภูมิคุ้มกันทางวิชาการและวิชาชีพให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้พวกเขาสามารถเติบโตเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และสามารถดำรงตนอยู่ในโลกยุคใหม่อย่างสมดุลและยั่งยืนสืบไป

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

๒.๑ วัตถุประสงค์

๒.๑.๑) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา SEP-PONG+ Model โดยน้อมนำศาสตร์พระราชาร่วมกับการร่วมกับการบริหารจัดการเชิงระบบ (PONG) และกลไกการขับเคลื่อนงาน ๔ ฝ่าย (PLUS) ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการโรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมงคลากีเซก

๒.๑.๒) เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานและประสิทธิผลของนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา SEP-PONG+ Model ในด้านการยกระดับคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากร และการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่การเป็นสถานศึกษาต้นแบบแห่งความยั่งยืน

๒.๒ เป้าหมายของการดำเนินงาน (Goals)

๒.๒.๑) เป้าหมายเชิงปริมาณ (Quantitative Goals)

ด้านบุคลากร ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มากกว่าร้อยละ ๙๐ มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำนวัตกรรม SEP-PONG+ Model ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานตามภารกิจ ๔ ฝ่าย (PLUS) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านผู้เรียน ผู้เรียนมากกว่าร้อยละ ๘๐ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานผ่านการประเมินทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และมีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) บนพื้นฐานความพอเพียง

ด้านความพึงพอใจ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา) มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการด้วยนวัตกรรม SEP-PONG+ Model ในระดับมากขึ้นไป

๒.๒.๒) เป้าหมายเชิงคุณภาพ (Qualitative Goals)

ด้านสถานศึกษา โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมงคลากีเซก มีนวัตกรรมการบริหารจัดการที่เป็นอัตลักษณ์ (Best Practice) สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และศาสตร์พระราชามีระบบการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง

ด้านคุณภาพผู้เรียน ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีภูมิคุ้มกันทางวิชาการและวิชาชีพสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข เป็นคนดี คนเก่ง และมีจิตสาธารณะ

ด้านภาคีเครือข่าย เกิดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและการพัฒนาที่ยั่งยืนระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และองค์กรภายนอก ที่มีความเข้าใจและเข้าถึงบริบทการพัฒนาโรงเรียนอย่างแท้จริง

๓. กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

๓.๑) การออกแบบผลงานหรือนวัตกรรม

การพัฒนานวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา SEP-PONG+ Model เป็นกระบวนการที่มีความเป็นระบบและมีรากฐานทางวิชาการที่มั่นคง โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ตามกรอบแนวคิดของ Borg and Gall (๑๙๘๓) ที่เน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ประกอบกับการนำวงจร PDCA ของ Deming (๑๙๘๖) มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการคุณภาพอย่างต่อเนื่อง กระบวนการทั้งหมดได้บูรณาการศาสตร์พระราชา โดยเฉพาะหลักการทรงงาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เข้ากับทฤษฎีการบริหารจัดการสมัยใหม่ เพื่อสร้างนวัตกรรมที่สามารถตอบสนองบริบทของโรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมง์คลาภิเษก และสร้างความยั่งยืนในระยะยาว

๓.๑.๑) การออกแบบนวัตกรรม

กระบวนการผลิตผลงาน SEP-PONG+ Model ศาสตร์พระราชาสู่วิถีการบริหารสถานศึกษา อย่างยั่งยืน มีขั้นตอนดังนี้

การพัฒนานวัตกรรม SEP-PONG+ Model เริ่มต้นจากระยะการวางแผนที่ให้ความสำคัญกับการ เข้าใจ และ เข้าถึง ตามหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร กระบวนการนี้เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและบริบทของโรงเรียนอย่างรอบด้าน โดยใช้เครื่องมือ SWOT Analysis เพื่อทำความเข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่โรงเรียนกำลังเผชิญอยู่ แนวทางนี้สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ David (๒๐๑๑) ที่เน้นว่าการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างลึกซึ้ง

ในขั้นตอนการวิเคราะห์บริบท ผู้บริหารได้นำหลักการ Participatory Leadership หรือภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Yukl (๒๐๑๓) มาใช้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และตัวแทนชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการระบุปัญหา แสดงความคิดเห็น และกำหนดทิศทางการพัฒนาร่วมกัน กระบวนการมีส่วนร่วมนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและสะท้อนความเป็นจริง แต่ยังสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Ownership) และความผูกพันต่อการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการปฏิรูปทางการศึกษาตามที่ Fullan (๒๐๑๔) ได้ชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่ยั่งยืนจำเป็นต้องมีการมีส่วนร่วมและความเข้าใจร่วมกันของทุกฝ่าย

การดำเนินงานในขั้นนี้สะท้อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในมิติของ ความมีเหตุผล และเงื่อนไขความรู้ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๖๐) ได้อธิบายไว้ว่าการตัดสินใจใดๆ ต้องอาศัยข้อมูลที่เพียงพอและการวิเคราะห์อย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงปัจจัยและผลกระทบ

ที่อาจเกิดขึ้น การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการวางแผนจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

จากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์บริบท ผู้บริหารได้นำมาสังเคราะห์และออกแบบกรอบแนวคิด PONG ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์หลักในการขับเคลื่อนนวัตกรรม โดย PONG ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญสี่ด้าน ได้แก่ P (Participatory Leadership) หรือภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีรากฐานจากทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ของ Bass and Riggio (๒๐๐๖) ที่เน้นการสร้างแรงบันดาลใจและการพัฒนาศักยภาพของผู้ร่วมงาน O (Open Learning Environment) หรือสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างความรู้แบบ Constructivism ของ Vygotsky (๑๙๗๘) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดีที่สุดเมื่อผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและผู้อื่น N (Networking & Collaboration) หรือเครือข่ายและความร่วมมือ ตามแนวคิดของ Hargreaves and Fullan (๒๐๑๒) เรื่องทุนทางวิชาชีพ (Professional Capital) ที่เน้นความสำคัญของการทำงานร่วมกันและการแบ่งปันความรู้ และ G (Global Citizenship) หรือความเป็นพลเมืองโลก ตามกรอบแนวคิดของ UNESCO (๒๐๑๕) ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมโลกและมีจิตสำนึกในการพัฒนาที่ยั่งยืน

นอกจากยุทธศาสตร์ PONG แล้ว ผู้บริหารยังได้กำหนดกลไกการขับเคลื่อนที่เรียกว่า PLUS ซึ่งเป็นเครื่องมือในการนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติจริงผ่านโครงสร้างการบริหารงานสี่ฝ่าย ได้แก่ P (Professional) การพัฒนาความเป็นมืออาชีพ L (Lifelong Learning) การเรียนรู้ตลอดชีวิต U (Uplifting Culture) การยกระดับวัฒนธรรมองค์กร และ S (Social Responsibility) ความรับผิดชอบต่อสังคม กรอบแนวคิด PLUS นี้ได้รับการพัฒนาจากหน้าที่การบริหารงานสี่ฝ่ายตามหลักการบริหารขององค์กรของ Fayol (๑๙๑๖) แต่ได้ปรับให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาไทยและเชื่อมโยงกับศาสตร์พระราชายังลงตัว

ในขั้นตอนการเตรียมความพร้อมบุคลากรและทรัพยากร ผู้บริหารได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโมเดล SEP-PONG+ และสร้างความพร้อมในการนำไปปฏิบัติ แนวทางนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Guskey (๒๐๐๒) ที่ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพต้องเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติจริง และต้องสร้างโอกาสให้ครูได้ทดลองปฏิบัติและเห็นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ยังได้สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ตามแนวคิดของ DuFour and Eaker (๑๙๙๘) เพื่อให้ครูสามารถเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง การเตรียมความพร้อมนี้ยังรวมถึงการเข้าถึง เครือข่ายภายนอก เช่น วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ราษฎรชาวบ้าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการขับเคลื่อนนวัตกรรมให้บรรลุเป้าหมาย

๓.๑.๒) การปฏิบัติตามแผน: ระยะการขับเคลื่อนสู่การ "พัฒนา" ผ่านกลไก PLUS

เมื่อผ่านระยะการวางแผนและเตรียมความพร้อมแล้ว ขั้นตอนถัดไปคือการนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติจริงตามหลักการ "พัฒนา" ในศาสตร์พระราชฯ โดยขับเคลื่อนผ่านกลไก PLUS ซึ่งครอบคลุมการบริหารงานสี่ฝ่ายหลักของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและบูรณาการ

การบริหารงานบุคคลในมิติของ P (Professional) มุ่งเน้นการพัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ตามแนวคิดของ Hord (๑๙๙๗) และ DuFour et al. (๒๐๐๘) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้ร่วมกันของครูเป็นกลไกสำคัญในการ

พัฒนาคุณภาพการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน กระบวนการ PLC ในโรงเรียนประกอบด้วยการจัดประชุมกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การสอน การศึกษาบทเรียน (Lesson Study) และการสะท้อนคิดร่วมกัน นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่กำหนดโดยคุรุสภา และการนิเทศแบบกัลยาณมิตรตามแนวคิดของ Glickman et al. (๒๐๑๔) ที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อนร่วมงานระหว่างผู้นิเทศและครู มากกว่าการตรวจสอบหรือควบคุม การพัฒนาครูในนวัตกรรมนี้สะท้อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในมิติของ "เงื่อนไขความรู้" ที่เน้นการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ครูในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกการศึกษา

ด้านการบริหารวิชาการในมิติของ L (Lifelong Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ผู้เรียน โดยนำแนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามงานวิจัยของ Bonwell and Eison (๑๙๙๑) และ Prince (๒๐๐๔) ที่พบว่าการเรียนรู้แบบให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน ช่วยเพิ่มความเข้าใจและการจดจำได้ดีกว่าการเรียนรู้แบบบรรยายเพียงอย่างเดียว การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนได้บูรณาการหลายวิธีการเข้าด้วยกัน เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) ตามแนวคิดของ Thomas (๒๐๐๐) ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาจริงและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การเรียนรู้จากการลงมือทำ (Learning by Doing) ตามปรัชญาการศึกษาของ Dewey (๑๙๓๘) ที่เชื่อว่าประสบการณ์ตรงเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ และการสร้างนิเวศการเรียนรู้ (Open Learning Environment) ตาม Hannafin and Land (๑๙๙๗) ที่เน้นการออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสำรวจ ค้นคว้า และสร้างความรู้ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนรู้ทั้งหมดนี้เชื่อมโยงกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ตามกรอบของ Partnership for ๒๑st Century Skills (๒๐๑๑) ที่ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) และทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skills) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ตามรายงาน Learning The Treasure Within ของ Delors (๑๙๙๖) ที่นำเสนอเสาหลักสี่ประการของการศึกษา คือ Learning to Know (เรียนรู้เพื่อรู้) Learning to Do (เรียนรู้เพื่อทำ) Learning to Be (เรียนรู้เพื่อเป็น) และ Learning to Live Together (เรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์

การบริหารงบประมาณในมิติของ U (Uplifting Culture) เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ตามกรอบแนวคิดขององค์การสหประชาชาติ (UNDP, ๑๙๙๗) ที่เน้นหลักการสำคัญหลายประการ ได้แก่ ความโปร่งใส (Transparency) ในการบริหารงบประมาณที่สามารถตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบ (Accountability) ต่อการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า (Value for Money) ในการจัดซื้อจัดจ้างและการลงทุน และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ การบริหารงบประมาณในลักษณะนี้สะท้อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในมิติของความพอประมาณ และ ภูมิคุ้มกัน ตามที่สุเมธ ตันติเวชกุล (๒๕๕๙) ได้อธิบายไว้ว่า การใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ไม่สุรุ่ยสุร่าย และมีการวางแผนรองรับความเสี่ยง จะช่วยสร้างความมั่นคงและยั่งยืนให้แก่องค์กรในระยะยาว โรงเรียนจึงมีการจัดทำแผนการใช้งบประมาณที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน มี

ระบบการติดตามและรายงานผลการใช้จ่ายอย่างสม่ำเสมอ และมีการประเมินความคุ้มค่าของการลงทุนในแต่ละโครงการ

การบริหารงานทั่วไปและกิจกรรมผู้เรียนในมิติของ S (Social Responsibility) มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนตามกรอบแนวคิด Positive Behavior Interventions and Supports (PBIS) ของ Sugai and Horner (๒๐๐๒) ที่เน้นการป้องกันปัญหาพฤติกรรมและส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกผ่านระบบสนับสนุนหลายระดับ นอกจากนี้ ยังส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) ตามกรอบแนวคิดของ Oxfam (๒๐๑๕) ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจในประเด็นโลก มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และมีความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม โรงเรียนจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อบรรลุเป้าหมายนี้ เช่น กิจกรรมจิตอาสาและการรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility CSR) ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การให้และแบ่งปันแก่ชุมชน การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมตามหลักพุทธศาสนาและค่านิยมหลัก ๑๒ ประการที่กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริม และการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา (Safe School) ตามแนวทางขององค์การอนามัยโลก (WHO, ๒๐๐๔) เพื่อให้ผู้เรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการเติบโตอย่างมีคุณภาพ

๓.๑.๓) การตรวจสอบและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ระยะ Check และ Act

การดำเนินงานตามนวัตกรรม SEP-PONG+ Model ไม่ได้จบเพียงการปฏิบัติตามแผนเท่านั้น แต่ยังต้องมีการตรวจสอบและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มั่นใจว่านวัตกรรมสามารถบรรลุเป้าหมายและสร้างผลกระทบที่เป็นบวกต่อคุณภาพการศึกษา ระยะนี้ประกอบด้วยกระบวนการสำคัญหลายประการที่เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในมิติของ ความมีเหตุผล และ ภูมิคุ้มกัน

การนิเทศและกำกับติดตามเป็นกระบวนการสำคัญที่ใช้ตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน โดยนำแนวคิด Clinical Supervision ของ Goldhammer (๑๙๖๙) และ Acheson and Gall (๑๙๙๗) มาใช้ ซึ่งเป็นการนิเทศที่เน้นการพัฒนาการมากกว่าการตรวจสอบ โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในที่ประกอบด้วยผู้บริหารและครูอาวุโสที่มีประสบการณ์ เพื่อติดตามการดำเนินงานของทั้งสี่ฝ่าย (PLUS) อย่างสม่ำเสมอ โดยใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย ทั้งแบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสาร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเชื่อถือได้ นอกจากนี้ ยังมีการจัดประชุมเพื่อติดตามและประเมินผล (Monitoring & Evaluation: M&E) ตามแนวทางของ Kusek and Rist (๒๐๐๔) อย่างน้อยเดือนละครั้ง เพื่อทบทวนความก้าวหน้า ระบุปัญหาอุปสรรค และหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

การประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการวัดผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยนำกรอบแนวคิด Kirkpatrick's Four Levels of Evaluation ของ Kirkpatrick and Kirkpatrick (๒๐๐๖) มาใช้ ซึ่งประกอบด้วยสี่ระดับ คือ ระดับที่ ๑ ปฏิกริยา (Reaction) เป็นการวัดความพึงพอใจของครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อนวัตกรรม ระดับที่ ๒ การเรียนรู้ (Learning) เป็นการวัดความรู้ความเข้าใจและทักษะที่ครูและผู้เรียนได้รับจากการดำเนินงานตามโมเดล ระดับที่ ๓ พฤติกรรม (Behavior) เป็นการวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของครูและพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และระดับที่ ๔ ผลลัพธ์ (Results) เป็นการวัดผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนและองค์กรในภาพรวม เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความเข้มแข็งขององค์กร นอกจากนี้ ยังใช้การประเมินแบบ ๓๖๐ องศา (๓๖๐-Degree Evaluation) ตาม Ward (๑๙๙๗) เพื่อรับข้อมูลป้อนกลับ

จากทุกมุมมอง ทั้งจากตนเอง เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และผู้รับบริการ ทำให้ได้ภาพที่สมบูรณ์และเป็นจริงของการดำเนินงาน

การสะท้อนผลและปรับปรุงเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้องค์กรเรียนรู้จากประสบการณ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนได้จัดเวทีถอดบทเรียน (After Action Review: AAR) ตามแนวทางของกองทัพสหรัฐอเมริกา (U.S. Army, ๑๙๙๓) และงานวิจัยของ Darling et al. (๒๐๐๕) ซึ่งเป็นกระบวนการสะท้อนคิดเป็นทีมอย่างเป็นระบบ โดยมีคำถามหลักสี่ข้อ คือ เราตั้งใจจะทำอะไร เกิดอะไรขึ้นจริง ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น และเราจะทำอะไรต่อไป การถอดบทเรียนนี้จัดขึ้นหลังจากสิ้นสุดภาคเรียนหรือโครงการสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ครู ผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงความคิดเห็นและแบ่งปันประสบการณ์อย่างเปิดเผยและสร้างสรรค์ ผลจากการถอดบทเรียนจะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อระบุจุดเด่นที่ควรเสริมสร้างและจุดที่ควรพัฒนาปรับปรุง และนำไปสู่การปรับแผนการดำเนินงานในวงจร PDCA รอบถัดไป กระบวนการนี้สะท้อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในมิติของภูมิคุ้มกัน ที่เน้นการเรียนรู้จากความผิดพลาด การปรับตัว และการสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลง

การเผยแพร่และขยายผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่มุ่งสร้างความยั่งยืนและแบ่งปันองค์ความรู้สู่วงกว้าง โรงเรียนได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินงานเป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) อย่างเป็นระบบ ตามหลักการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ของ Nonaka and Takeuchi (๑๙๙๕) ที่เน้นการแปลงความรู้แฝง (Tacit Knowledge) ให้เป็นความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เพื่อให้สามารถถ่ายทอดและนำไปใช้ประโยชน์ได้ และ Davenport and Prusak (๑๙๙๘) ที่เน้นการสร้างระบบในการจัดเก็บ แบ่งปัน และนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเผยแพร่ทำได้หลายนวัตกรรม เช่น การจัดนิทรรศการ แสดงผลงาน การนำเสนอในเวทีวิชาการระดับเขตและระดับชาติ การเขียนบทความวิชาการ และการเปิดโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับโรงเรียนอื่นที่สนใจ

การขยายผลสู่เครือข่ายโรงเรียนและชุมชนวิชาการเป็นการสร้างความยั่งยืน (Sustainability) ตามแนวคิดของ Fullan (๒๐๐๕) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาจะประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนได้ต้องมีการถ่ายทอดและขยายผลอย่างเป็นระบบ โดยไม่ใช่เพียงการนำเสนอผลงาน แต่ต้องมีการสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกัน การให้คำปรึกษา และการสนับสนุนให้โรงเรียนอื่นสามารถนำไปปรับใช้ได้ตามบริบทของตน นอกจากนี้ การขยายผลยังเป็นการตอบแทนสังคมและสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของศาสตร์พระราชาคือการสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

กระบวนการผลิตผลงาน SEP-PONG+ Model ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการที่ลงตัวระหว่างศาสตร์พระราชา โดยเฉพาะหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการทรงงาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา กับทฤษฎีการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์รองรับ การใช้วงจร PDCA เป็นกรอบหลักช่วยให้การดำเนินงานเป็นระบบและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่กลไก PONG ทำหน้าที่เป็นยุทธศาสตร์ในการกำหนดทิศทาง และ PLUS เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติจริงผ่านโครงสร้างการบริหารงานสี่ฝ่าย ความสมบูรณ์ของกระบวนการนี้ไม่เพียงช่วยให้โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมังคลาภิเษก สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน แต่ยังสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ผู้เรียนและองค์กรในการเผชิญกับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ ๒๑

๓.๒ การดำเนินงานตามกิจกรรม

ขั้นตอนการพัฒนาวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา SEP-PONG+ Model โดยมีการดำเนินงานแบ่งออกเป็น ๔ ระยะ ตามวงจรคุณภาพ PDCA ดังนี้

ระยะที่ ๑ การวางแผน (Plan) ขั้นเข้าใจ และ เข้าถึง

เป็นการเตรียมความพร้อมและกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ โดยน้อมนำหลัก เข้าใจบริบท และ เข้าถึงทรัพยากร มาใช้ในการออกแบบนวัตกรรม ดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงผลการวางแผน (Plan) ขั้นเข้าใจ และ เข้าถึง

	การปฏิบัติ	ผลลัพธ์
๑.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและบริบท (Contextual Analysis & Understanding)	ดำเนินการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อสำรวจจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค ของโรงเรียนโป่งหลวงวิทยารัชมังคลาภิเษก รวมถึงการถอดบทเรียนการดำเนินงานในอดีต	P (Participatory Leadership) เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เข้ามามีส่วนร่วมในการสะท้อนปัญหา เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ที่แท้จริง และยึดหลัก ความมีเหตุผล ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการกำหนดทิศทาง
๑.๒ การออกแบบและกำหนดกลยุทธ์นวัตกรรม (Designing SEP-PONG+ Strategy)	สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด PONG (Participatory, Open Learning, Networking, Global Citizenship) เป็นยุทธศาสตร์หลัก และ กำหนดกลไกการขับเคลื่อนงาน ๔ ฝ่าย หรือ PLUS เป็นเครื่องมือปฏิบัติการ	สร้างระบบ ภูมิคุ้มกัน ด้วยการวางแผนบริหารความเสี่ยง และกำหนดเป้าหมายเชิงคุณภาพที่ท้าทายแต่เป็นไปได้ (ความพอประมาณ)
๑.๓ การเตรียมความพร้อมบุคลากรและทรัพยากร (Preparation & Accessing Resources)	ประชุมชี้แจง สร้างความตระหนัก และ พัฒนาศักยภาพครูให้มีความรู้ความเข้าใจในโมเดล SEP-PONG+	ในการ เข้าถึง เครือข่ายวิทยากร ปราชญ์ชาวบ้าน หรือหน่วยงานภายนอก เพื่อเตรียมทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินงาน

ระยะที่ ๒ การปฏิบัติตามแผน (Do) ขั้นพัฒนา ผ่านกลไก PLUS

เป็นการนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ (Execution) โดยขับเคลื่อนผ่านโครงสร้างการบริหารงาน ๔ ฝ่าย (PLUS) ตามหลักพัฒนา เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

ตารางที่ ๒ แสดงผลการปฏิบัติตามแผน (Do) ขั้นพัฒนา ผ่านกลไก PLUS

	การปฏิบัติ	ผลลัพธ์
๒.๑ การขับเคลื่อนด้านบริหารงานบุคคล (P - Professional)	ส่งเสริมความเป็นมืออาชีพของครูผ่าน กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) พัฒนา จรรยาบรรณวิชาชีพ และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้	ครูมีความเป็นผู้นำทางวิชาการและเป็นแบบอย่างที่ดี (Role Model)

	การปฏิบัติ	ผลลัพธ์
๒.๒ การขับเคลื่อนด้านบริหารวิชาการ (L - Lifelong Learning)	จัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่บูรณาการศาสตร์พระราชา สร้าง O (Open Learning Environment) หรือ นิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในและนอกห้องเรียน	ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ และมีนิสัยรักการเรียนรู้
๒.๓ การขับเคลื่อนด้านบริหารงบประมาณ (U - Uplifting Culture)	บริหารจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อยกระดับวัฒนธรรมองค์กร ตามหลักธรรมาภิบาล (G - Governance)	การใช้งบประมาณเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน (Cost-Effectiveness)
๒.๔ การขับเคลื่อนด้านบริหารทั่วไปและกิจการผู้เรียน (S - Social Responsibility)	พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ส่งเสริมความปลอดภัย และจัดกิจกรรมจิตอาสาเพื่อสังคม เชื่อมโยงกับความ เป็นพลเมืองโลก (G - Global Citizenship)	ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ระยะที่ ๓ การตรวจสอบและประเมินผล (Check) การกำกับติดตาม

เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรมว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ ดังนี้

ตารางที่ ๓ แสดงผลการตรวจสอบและประเมินผล (Check) การกำกับติดตาม

	การปฏิบัติ	ผลลัพธ์
๓.๑ การนิเทศและกำกับติดตาม (Supervision & Monitoring)	แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน เพื่อติดตามการดำเนินงานของทั้ง ๔ ฝ่าย (PLUS) อย่างสม่ำเสมอ โดยใช้เครื่องมือ วัดผลที่หลากหลาย	ใช้หลัก เงื่อนไขความรู้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ และใช้กระบวนการ กัลยาณมิตรนิเทศ
๓.๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์ (Evaluation)	ประเมินผลลัพธ์ (Output) และ ผลกระทบ (Outcome) ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู และสถานศึกษา โดย เปรียบเทียบกับค่าเป้าหมาย	วิเคราะห์ผลการดำเนินงานบนพื้นฐานของความเป็นจริง (ความมีเหตุผล) ว่าโมเดล PONG+ สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงได้จริงหรือไม่

ระยะที่ ๔ การปรับปรุงและพัฒนา (Act) การขยายผลสู่ความยั่งยืน

เป็นการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข และถอดบทเรียนเพื่อสร้างมาตรฐานใหม่ ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงผลการปรับปรุงและพัฒนา (Act) การขยายผลสู่ความยั่งยืน

	กิจกรรม	การบูรณาการ
๔.๑ การสะท้อนผลและปรับปรุง (Reflection & Improvement)	จัดเวทีถอดบทเรียน (AAR: After Action Review) เพื่อวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา นำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการบริหารในปีการศึกษาถัดไป	สร้างภูมิคุ้มกัน ในระยะยาว โดยการแก้ไขข้อบกพร่องทันที

กิจกรรม	การบูรณาการ
๔.๒ การเผยแพร่และขยายผล (Dissemination & Sustainability)	สรุปลงค์ความรู้เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เผยแพร่สู่สาธารณชน และขยายผลสู่เครือข่ายโรงเรียนอื่น
	เป็นการบรรลุเป้าหมายสูงสุดของศาสตร์พระราชาคือความยั่งยืน (Sustainability) ของสถานศึกษา

กระบวนการ PDCA ในนวัตกรรม SEP-PONG+ Model มีใช้เพียงวงจรการทำงานปกติ แต่เป็นกลไกทางปัญญาที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถหมุนวนเกลียวคุณภาพจากระดับพื้นฐานสู่ระดับที่สูงขึ้น ส่งผลให้โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชชังคลาภิเษก สามารถธำรงคุณภาพการศึกษาและสร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งให้แก่ผู้เรียนและองค์กรได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

๓.๓) ประสิทธิภาพการดำเนินงาน

ตารางที่ ๕ แสดงผลประสิทธิภาพการดำเนินงาน

กิจกรรม	ผลลัพธ์การดำเนินงาน
ระยะที่ ๑ การวางแผน (Plan) ขั้นเข้าใจ และ เข้าถึง	
๑.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและบริบท (Contextual Analysis & Understanding)	ดำเนินการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อสำรวจจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของโรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชชังคลาภิเษก รวมถึงการถอดบทเรียนการดำเนินงานในอดีต
๑.๒ การออกแบบและกำหนดกลยุทธ์นวัตกรรม (Designing SEP-PONG+ Strategy)	สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด PONG (Participatory, Open Learning, Networking, Global Citizenship) เป็นยุทธศาสตร์หลัก และกำหนดกลไกการขับเคลื่อนงาน ๔ ฝ่าย หรือ PLUS เป็นเครื่องมือปฏิบัติการ
๑.๓ การเตรียมความพร้อมบุคลากรและทรัพยากร (Preparation & Accessing Resources)	ประชุมชี้แจง สร้างความตระหนัก และพัฒนาศักยภาพครูให้มีความรู้ความเข้าใจในโมเดล SEP-PONG+
	ได้ข้อมูลสารสนเทศ (Big Data) สถานะปัจจุบันของโรงเรียน
	- ได้คู่มือหรือแนวทางการดำเนินงาน (Blueprint) ของโมเดล
	- ผังโครงสร้างการบริหารงาน ๔ ฝ่ายที่ชัดเจน
	- ครูและบุคลากร ๑๐๐% เข้าร่วมกิจกรรม
	- แผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคล (ID Plan) ที่สอดคล้องกับโมเดล
ระยะที่ ๒ การปฏิบัติตามแผน (Do) ขั้นพัฒนา ผ่านกลไก PLUS	
๒.๑ การขับเคลื่อนด้านบริหารงานบุคคล (P - Professional)	ส่งเสริมความเป็นมืออาชีพของครูผ่านกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) พัฒนาระบบวิทยานิพนธ์ และสมรรถนะการจัดการเรียนรู้
๒.๒ การขับเคลื่อนด้านบริหารวิชาการ (L - Lifelong Learning)	จัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่บูรณาการศาสตร์พระราชาสราง O (Open Learning Environment) หรือนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในและนอกห้องเรียน
	- ครูมีแผนการสอน Active Learning, มีบันทึก PLC
	- ครูเปลี่ยนบทบาทเป็น Facilitator, วัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมเข้มแข็ง
	- แหล่งเรียนรู้ใน ร.ร. เอื้อต่อการปฏิบัติ
	- ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑, รักการเรียนรู้, เข้าใจ

กิจกรรม		ผลลัพธ์การดำเนินงาน
		หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒.๓ การขับเคลื่อนด้านบริหารงบประมาณ (U - Uplifting Culture)	บริหารจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อยกระดับวัฒนธรรมองค์กร ตามหลักธรรมาภิบาล (G - Governance)	- รายงานการใช้งบประมาณที่ตรวจสอบได้ - วัฒนธรรมองค์กรโปร่งใส, ได้รับความเชื่อถือจากชุมชน
๒.๔ การขับเคลื่อนด้านบริหารทั่วไปและกิจการผู้เรียน (S - Social Responsibility)	พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ส่งเสริมความปลอดภัย และจัดกิจกรรมจิตอาสาเพื่อสังคม เชื่อมโยงกับความเป็นพลเมืองโลก (G - Global Citizenship)	- อัตราการออกกลางคันลดลง, โครงการจิตอาสา - ผู้เรียนปลอดภัย, มีจิตสาธารณะ, มีทักษะพลเมืองโลก
ระยะที่ ๓ การตรวจสอบและประเมินผล (Check) การกำกับติดตาม		
๓.๑ การนิเทศและกำกับติดตาม (Supervision & Monitoring)	แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน เพื่อติดตามการดำเนินงานของทั้ง ๔ ฝ่าย (PLUS) อย่างสม่ำเสมอ โดยใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย	มีระบบ Support System การใช้เครื่องมือวัดผลที่หลากหลาย (Multiple Assessment) ช่วยให้เห็นภาพจริงมากกว่าการดูแค่เอกสาร
๓.๒ การประเมินผลสัมฤทธิ์ (Evaluation)	ประเมินผลลัพธ์ (Output) และผลกระทบ (Outcome) ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู และสถานศึกษา โดยเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมาย	เป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จที่เป็นวิทยาศาสตร์ ทำให้ทราบว่าจุดไหนผ่านเกณฑ์ หรือจุดไหนต้องเร่งแก้ไข
ระยะที่ ๔ การปรับปรุงและพัฒนา (Act) การขยายผลสู่ความยั่งยืน		
๔.๑ การสะท้อนผลและปรับปรุง (Reflection & Improvement)	จัดเวทีถอดบทเรียน (AAR: After Action Review) เพื่อวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา นำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการบริหารในปีการศึกษาถัดไป	การทำ AAR ช่วยเปลี่ยนประสบการณ์ส่วนบุคคล (Tacit Knowledge) ให้เป็นทวนทางปัญญาขององค์กร (Explicit Knowledge)
๔.๒ การเผยแพร่และขยายผล (Dissemination & Sustainability)	สรุปองค์ความรู้เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เผยแพร่สู่สาธารณชน และขยายผลสู่เครือข่ายโรงเรียนอื่น	การขยายผลสู่เครือข่ายโรงเรียนอื่นแสดงถึงความ เป็นผู้นำทางวิชาการและการเป็นที่พึ่งของชุมชนการศึกษา

๓.๔ การใช้ทรัพยากร

การดำเนินงานตามโมเดล SEP-PONG+ ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงแค่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา แต่ยังให้ความสำคัญสูงสุดกับประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากร โดยยึดหลักทางสายกลาง (ความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน) ดังนี้

๑) ด้านบุคลากร (Man) เปลี่ยนคนทำงานให้เป็นทุนมนุษย์

แนวคิด มองบุคลากรเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุด (Human Capital)

การปฏิบัติใน SEP-PONG+

- **Put the right man on the right job** การมอบหมายงานตามความถนัดผ่านโครงสร้าง ๔ ฝ่าย (PLUS)

- **Up-skilling** การใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ในระยะที่ ๒ (Do) เป็นการพัฒนาคนโดยไม่ต้องเสียงบประมาณอบรมภายนอกราคาแพง แต่ใช้ความรู้ภายในองค์กร แลกเปลี่ยนกันเอง

ผลลัพธ์ ลดต้นทุนการจ้างวิทยากร เพิ่มความสามัคคี และได้บุคลากรที่มีศักยภาพตรงตามบริบทโรงเรียน

๒) ด้านงบประมาณ (Money) ยึดหลักความคุ้มค่ามากกว่าราคาถูก

แนวคิด Spend wisely (ใช้อย่างชาญฉลาด) สอดคล้องกับตัว U (Uplifting Culture)

การปฏิบัติใน SEP-PONG+

- มีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างรัดกุมในระยะที่ ๑ (Plan) เพื่อป้องกันงบประมาณบานปลาย

- ยึดหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใส ตรวจสอบได้ทุกบาททุกสตางค์

- ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิมมาบูรณาการ (Recycle/Reuse) ในกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning

ผลลัพธ์: เกิดความคุ้มค่า (Cost-Effectiveness) สูงสุด งบประมาณถูกใช้ไปเพื่อผู้เรียนโดยตรง ลดความสูญเปล่า (Waste) ทางการเงิน

๓) ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ (Material) สร้างนิเวศการเรียนรู้

แนวคิด Maximize Utilization (ใช้ประโยชน์สูงสุด) สอดคล้องกับตัว L (Lifelong Learning)

การปฏิบัติใน SEP-PONG+

- ปรับปรุงภูมิทัศน์และแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เป็นห้องเรียนธรรมชาติ (Open Learning Environment)

- ใช้วัสดุท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมฐานการเรียนรู้ศาสตร์พระราชา ลดการซื้อสำเร็จรูป

ผลลัพธ์ อาคารสถานที่ถูกใช้งานอย่างคุ้มค่าตลอดเวลา ไม่ถูกปล่อยทิ้งร้าง และเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๔) ด้านการจัดการและเวลา (Management & Time) ลดความซ้ำซ้อนด้วยระบบ

แนวคิด Lean Process (กระบวนการที่กระชับ) ผ่านวงจร PDCA

การปฏิบัติใน SEP-PONG+

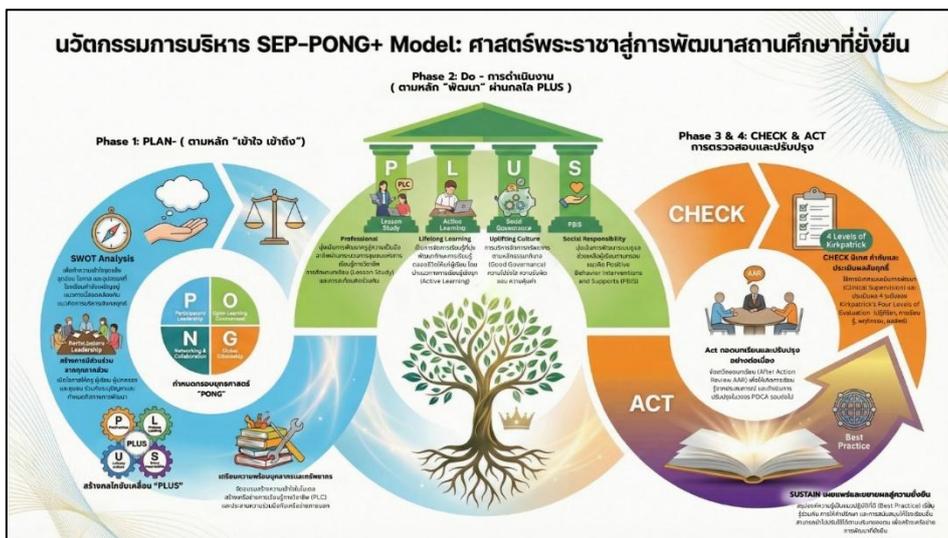
- การมีคู่มือการปฏิบัติงานและปฏิทินงานที่ชัดเจนในระยะที่ ๑ (Plan) ช่วยลดเวลาความสับสนในการทำงาน

- การนิเทศติดตาม (Check) ช่วยแก้ปัญหาทันท่วงที ไม่ปล่อยให้ปัญหาลุกลามจนแก้ไขยาก (ซึ่งจะเปลืองทรัพยากรมากกว่าเดิมในการตามแก้)

ผลลัพธ์ ระยะเวลาการทำงาน (Cycle Time) ครุมีเวลาพักกับการสอนผู้เรียนมากขึ้น

ตารางที่ ๖ สรุปผลการสังเคราะห์ (Synthesis Matrix)

ทรัพยากร (Resources)	กลไกใน SEP-PONG+	หลักความพอเพียง	ผลสัมฤทธิ์ (Impact)
คน (Man)	P - Professional (PLC)	ความรู้ + คุณธรรม	ครุมีอาชีพ / ทีมงานเข้มแข็ง
เงิน (Money)	U - Uplifting (ธรรมบาล)	ความพอประมาณ	ใช้งบน้อย แต่ได้ผลงานมาก
ทรัพยากร (Material)	L - Lifelong (แหล่งเรียนรู้)	ความมีเหตุผล	สื่อ/สถานที่ เอื้อต่อการเรียนรู้
เวลา (Time)	PDCA Cycle	มีภูมิคุ้มกัน	งานเสร็จตามกำหนด / ไม่ซ้ำซ้อน

ภาพที่ ๑ แสดงวงจรการดำเนินงานกระบวนการ SEP-PONG+ Model ศาสตร์พระราชาสู่วิธีการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

๔. ผลการดำเนินการ ผลสัมฤทธิ์ และประโยชน์ที่ได้รับ

๔.๑ ผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์

จากกระบวนการ SEP-PONG+ Model: ศาสตร์พระราชาสู่วิธีการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืน มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

๔.๑.๑ เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา SEP-PONG+ Model โดยน้อมนำศาสตร์พระราชานบูรณาการร่วมกับกระบวนการบริหารจัดการเชิงระบบ (PONG) และกลไกการขับเคลื่อนงาน ๔ ฝ่าย (PLUS) ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการโรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมังคลาภิเษก ดังนี้

๑) **สถานศึกษามีนวัตกรรม SEP-PONG+ Model** ที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ เป็นรูปแบบการบริหารที่น้อมนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการร่วมกับการบริหารจัดการสมัยใหม่ ส่งผลให้การขับเคลื่อนภารกิจทั้ง ๔ ด้านมีความคล่องตัวและชัดเจน (ดังภาพประกอบที่ ๒ แสดงวงจรมูลการดำเนินการ กระบวนการ

SEP-PONG+ Model ศาสตร์พระราชาสู่วิถีการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืน) โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๗๕$)

นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาที่ชื่อว่า SEP-PONG+ Model ที่มีความสมบูรณ์เชิงโครงสร้าง โดยประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ๓ ส่วนที่ขับเคลื่อนสอดประสานกันอย่างลงตัว ได้แก่

ส่วนนำเข้า (Input) การวิเคราะห์บริบทสถานศึกษาและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) มาเป็นฐานคิด

ส่วนกระบวนการ (Process) การขับเคลื่อนผ่านยุทธศาสตร์ PONG (Participatory, Open Learning, Networking, Global Citizenship) ผสานกับกลไกปฏิบัติการ PLUS (Professional, Lifelong Learning, Uplifting, Social Responsibility) ครอบคลุมงาน ๔ ฝ่าย

ส่วนผลลัพธ์ (Output/Outcome) เป้าหมายคุณภาพผู้เรียนและการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

๒) ผลคุณภาพของนวัตกรรม (Quality & Validity) ผลการตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรม SEP-PONG+ Model โดยผู้เชี่ยวชาญ (หรือผ่านการประชุมระดมความคิดเห็น PLC) พบว่านวัตกรรมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ **มากที่สุด** โดยมีจุดเด่นคือ ๑) ความสอดคล้อง (Relevance) นวัตกรรมสอดคล้องกับบริบทของชุมชนและนโยบายการศึกษาชาติ ๒) ความยืดหยุ่น (Flexibility) โครงสร้างโมเดลเอื้อต่อการปรับใช้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และ ๓) ความเป็นระบบ (Systematic) มีขั้นตอนการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ที่ชัดเจน ตรวจสอบได้

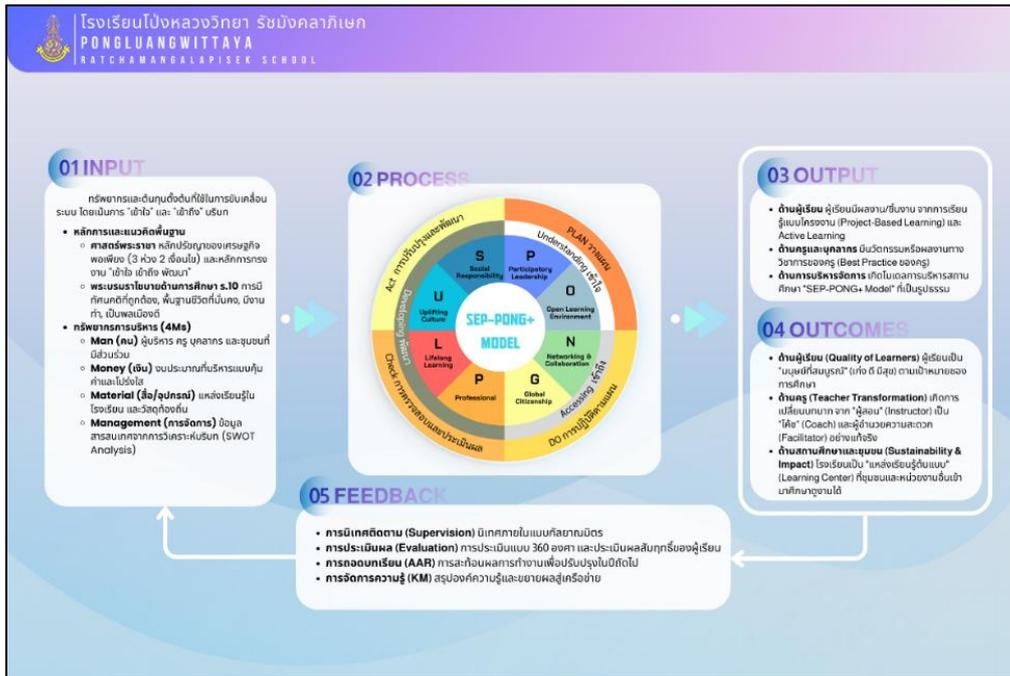
๓) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (Operational Efficiency) การนำ SEP-PONG+ Model มาใช้ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้ ๑) ลดความซ้ำซ้อนของงาน การบูรณาการงาน ๔ ฝ่ายเข้ากับกลไก PLUS ช่วยลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น (Lean Process) ๒) การใช้ทรัพยากรคุ้มค่า เกิดการบริหารจัดการทรัพยากร (คน, งบประมาณ, วัสดุ) ตามหลักความพอประมาณ ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Cost-Effectiveness) และ ๓) การมีส่วนร่วมสูงสุด กลไก PONG เอื้อให้บุคลากรทุกฝ่ายมีบทบาทในการขับเคลื่อน ทำให้การบริหารงานมีความคล่องตัวและรวดเร็ว

ตารางที่ ๗ แสดงกระบวนการบริหารสถานศึกษา SEP-PONG+ Model

กระบวนการ	ศาสตร์พระราช	นิยาม	การให้ความหมาย
P	เข้าใจ (Understanding)	Participatory Leadership (การบริหารแบบมีส่วนร่วม)	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง หรือชุมชน ในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อสร้างการเป็นเจ้าของร่วมกันในทุกโครงการและนโยบายของโรงเรียน และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนากลยุทธ์และการดำเนินการ
O		Open Learning Environment	การออกแบบห้องเรียนและพื้นที่การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้หลากหลายนวัตกรรม ทั้งใน

กระบวนการ	ศาสตร์พระราช	นิยาม	การให้ความหมาย
		(การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง)	และนอกห้องเรียน รวมถึงการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้นอกหลักสูตร และการใช้พื้นที่ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ให้เกิดการเชื่อมโยงกับชีวิตจริง และการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์
N	เข้าถึง (Accessing)	Networking & Collaboration (เครือข่ายและความร่วมมือ)	ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์และการสร้างความร่วมมือระหว่างครู ผู้เรียน และผู้ปกครองในการสร้างโอกาสทางการศึกษา การใช้ทรัพยากรร่วมกัน และการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน
G		Global Citizenship (การพัฒนาความเป็นพลเมืองโลก)	เน้นการสร้างทักษะและทัศนคติที่เปิดกว้างต่อวัฒนธรรมที่หลากหลายและการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในระดับโลก
P	พัฒนา (Developing)	Professional Development (การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร)	การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร เพื่อเพิ่มทักษะที่จำเป็นในการสอนและการจัดการเรียนรู้ในยุคใหม่
L		Lifelong Learning (ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทั้งผู้เรียนและครู)	ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทั้งผู้เรียนและครู ด้วยการเปิดโอกาสให้เรียนรู้ทั้งจากภายในโรงเรียนและจากชุมชน
U		Uplifting Culture (การส่งเสริมวัฒนธรรมโรงเรียนที่สนับสนุนการเรียนรู้)	การส่งเสริมวัฒนธรรมโรงเรียนที่สนับสนุนการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน
S		Social Responsibility (การสร้าง ความรับผิดชอบต่อสังคม)	การสร้าง ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ช่วยสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคมโดยรวม

ภาพที่ ๒ แสดงวงจรผลการดำเนินการกระบวนการ SEP-PONG+ Model ศาสตร์พระราชาศาสตร์วิธีการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

๔.๑.๒) เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานและประสิทธิผลของนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา SEP-PONG+ Model ในด้านการยกระดับคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากร และการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่การเป็นสถานศึกษาต้นแบบแห่งความยั่งยืน

จากการนำนวัตกรรม SEP-PONG+ Model ไปสู่การปฏิบัติจริง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพรอบด้าน เกิดผลเชิงประจักษ์ใน ๓ มิติหลัก ซึ่งนำไปสู่ความยั่งยืน ดังนี้

๑) ด้านการยกระดับคุณภาพผู้เรียน (Learner Quality Improvement) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา ๒๕๖๗ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา ๒๕๖๖ ใน และผู้เรียนร้อยละ ๙๕ ผ่านเกณฑ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสะท้อนให้เห็นว่า SEP-PONG+ Model สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตามเป้าหมาย คือ เก่ง ดี และมีความสุข ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ

ภาพที่ ๓-๔ แสดงการวัดผลโดยผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) สูงขึ้นกว่าปีการศึกษาที่ผ่านมา

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้เรียนมีวินัย มีจิตสาธารณะ และอยู่อย่างพอเพียง ผ่านกิจกรรมในโมเดล เช่น กิจกรรมจิตอาสาและฐานการเรียนรู้ศาสตร์พระราชา

ด้านทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต และความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) สามารถปรับตัวเข้ากับบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงได้

๒) ด้านการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากร (Teacher & Staff Competency Development) กระบวนการขับเคลื่อนงาน ๔ ฝ่าย (PLUS) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในวิชาชีพครู

ครูมืออาชีพ (Professional Teacher) ครูเปลี่ยนบทบาทจาก ผู้สอน (Lecturer) เป็น ผู้อำนวยการ (Facilitator) และ โค้ช (Coach) อย่างสมบูรณ์

วัฒนธรรมการเรียนรู้ เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่เข้มแข็ง ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการแก้ปัญหาผู้เรียน และสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ผลงานเชิงประจักษ์ ครูและบุคลากรมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้สู่ Active Learning อย่างเต็มรูปแบบ ส่งผลให้ได้รับรางวัล อธิเช่น

นางสาวสุวิรินทร์ สุวรรณจักร์ และนายกมลภพ วศิษฐวุฒิ ได้รับรางวัลเหรียญชนะเลิศทองระดับประเทศ การแข่งขันนวัตกรรม/วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ประเภทครูผู้สอน ด้าน การจัดการเรียนรู้ Active Learning การประกวดผลงานทางวิชาการ กลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติฯ รชมังคลาภิเษกแห่งประเทศไทย ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗

วันที่ ๖ - ๘ มีนาคม ๒๕๖๘

๓) ด้านการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือ (Network Strengthening)

ยุทธศาสตร์ PONG (Participatory & Networking) ทำให้โรงเรียนไม่ได้ทำงานโดยลำพัง แต่มีพลังหนุนเสริมจากภายนอกสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากชุมชนในระดับดีเยี่ยม ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นและพึงพอใจต่อการบริหารจัดการของโรงเรียนในระดับ มากที่สุด (ร้อยละ ๙๗.๙๘)

การมีส่วนร่วม ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ และสนับสนุนทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง

เครือข่ายอุปถัมภ์ ได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอก ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน

ความสัมพันธ์ชุมชน โรงเรียนกลายเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน (Learning Center) ชุมชนให้ความไว้วางใจและศรัทธาต่อระบบการบริหารของโรงเรียน

๔) ผลสู่ความเป็นสถานศึกษาต้นแบบแห่งความยั่งยืน (Sustainable Model School)

จากการพัฒนาคุณภาพทั้ง ๓ ด้านข้างต้น ส่งผลให้โรงเรียนไปงหลวงวิทยา รามัญคลาภิเษก ก้าวสู่การเป็นต้นแบบ

เป็นแหล่งศึกษาดูงาน มีโรงเรียนและหน่วยงานอื่นเข้ามาศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้โมเดล SEP-PONG+

ความยั่งยืน ระบบการบริหารมีความมั่นคง แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงบุคลากร แต่ระบบงาน (System) ยังคงขับเคลื่อนต่อไปได้ด้วยวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง (Uplifting Culture)

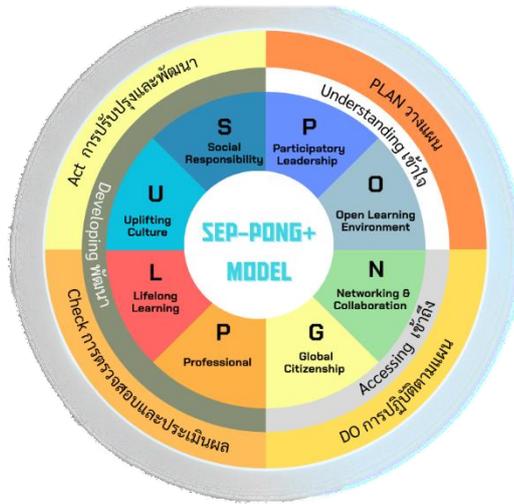
รางวัลแห่งความสำเร็จ

โรงเรียนไปงหลวงวิทยา รามัญคลาภิเษก ได้รับรางวัลจำนวนทั้งสิ้น ๖ รายการตามโครงการน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ และพระบรมวงศานุวงศ์สู่การบูรณาการเพื่อจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘

๔.๒ ผลสัมฤทธิ์ของงาน

จากการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา SEP-PONG+ Model อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ภาพที่ ๕ แสดงกระบวนการ SEP-PONG+ Model ศาสตร์พระราชาสู่วิถีการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

กระบวนการ PONG+ Model มีดังนี้

๑) P-Participatory Leadership การบริหารแบบมีส่วนร่วม

สร้างวัฒนธรรมองค์กรแบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน ไม่ได้เป็นเพียงผู้รับรองเอกสาร แต่เป็น หุ่นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ ที่ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมแก้ปัญหา

การประชุมผู้ปกครองนักเรียน

การประชุมร่วมกับส่วนราชการ และชุมชน

การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา

๒) O-Open Learning การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง

โรงเรียนเปลี่ยนสภาพเป็นแหล่งเรียนรู้มีชีวิต มีการปรับภูมิทัศน์ให้เป็นห้องเรียนธรรมชาติ และมีศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ได้ตลอดเวลา รวมทั้งเกิดบรรยากาศทางวิชาการที่ผ่อนคลาย (Happy Learning) ผู้เรียนกล้าแสดงออก และใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นความรู้ได้อย่างคล่องแคล่ว

โรงเรียนโปงหลวงวิทยา รัชมิ่งคลาภิเชก ได้พัฒนาบ่อเลี้ยงกบ ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง และเพิ่มจำนวนโต๊ะม้าหินอ่อน ให้กับผู้เรียน เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

โรงเรียนโปงหลวงวิทยา รัชมิ่งคลาภิเชก มีสถิติการใช้บริการห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙๐ เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า

๓) N-Networking and Collaboration เครือข่ายและความร่วมมือ

สร้างระบบเครือข่ายอุปถัมภ์เข้มแข็ง โรงเรียนได้รับความร่วมมือทางวิชาการและได้รับการถ่ายทอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากประชาชนชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ โดยชุมชนและองค์กรภายนอกเข้ามามีบทบาทในการ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา (Resource Mobilization) ทั้งในรูปแบบทุนทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์

ผู้อำนวยการโรงเรียนโปงหลวงวิทยา รัชมิ่งคลาภิเชก เข้าร่วมประชุมพิธีลงนามความร่วมมือทางวิชาการ (MOU) ระหว่างวิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ปีการศึกษา ๒๕๖๗ และ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาลำปางกับโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ประจำปี ๒๕๖๘

การระดมทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนโปงหลวงวิทยา รัชมิ่งคลาภิเชก คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนและการสร้างศาลาพระแก้วมรกต ประดิษฐาน ณ โรงเรียนโปงหลวงวิทยา รัชมิ่งคลาภิเชก

ผู้เรียนร้อยละ ๑๐๐ จบการศึกษาภาคบังคับและได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ปีการศึกษา ๒๕๖๗

๑. นางสาวณัฐริกา โปสarak ได้ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รอบที่ ๓ Admission สาขาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒. นางสาวพิมพ์รีย์ เรือนใส ได้ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รอบที่ ๒ Quota สาขาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
๓. นางสาวจินดารัตน์ เสารขอ ได้ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รอบที่ ๒ Quota สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผลลัพธ์การเรียนรู้ PONG+(Plus) Model ดังนี้

๑) P-Professional Development การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร

เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่เข้มแข็ง ครูมีการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ครูเปลี่ยนบทบาทจาก ผู้สอน (Lecturer) เป็นโค้ชและผู้อำนวยความสะดวก (Coach & Facilitator) สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) บูรณาการศาสตร์พระราชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูสามารถผลิตสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัย และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ได้

นางวาทินี ท้าวไฉยา ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒

ผลการประกวดสื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ (สำหรับครูผู้สอน) ระดับบุคคลทั่วไป

การพัฒนาตนเองเพื่อการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่องในทุกภาคเรียน จนเกิดเป็นผลงานเชิงประจักษ์ และเผยแพร่เป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นได้ในด้านต่างๆ เช่น การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ภายในชั้นเรียน ตลอดจนผลักดันให้เกิดการพัฒนาชิ้นงานจนนำไปสู่ การแข่งขันทักษะทางวิชาการ ในการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ ๗๑ ประจำปี ๒๕๖๖ เป็นต้น

ส่งเสริมให้เกิดการจัดการเรียนรู้ในการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างรู้คุณค่า รวมถึงการสร้างและพัฒนาโครงการจากทรัพยากรในชุมชน รวมทั้งเผยแพร่ให้เกิดเป็นการเรียนรู้และแบบอย่าง

๒) L-Lifelong Learning ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้เรียนและครู ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) มีนิสัยรักการอ่าน และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนและสื่อออนไลน์ได้อย่างรู้เท่าทัน

กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการอัตลักษณ์วิถีอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 ครูตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Reskill/Upskill) เพื่อให้ทันต่อ
 วิทยาการใหม่ๆ ไม่หยุดนิ่งที่จะเรียนรู้

การอบรม “หัวใจเก่ง ใจเป็นสุข” ตามโครงการพัฒนาระบบและกลไกช่วยเหลือเด็กที่เสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษา
 เชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (OBEC CARE) ภายใต้โครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่
 เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จังหวัดลำปาง

อบรมโครงการโรงเรียนนำร่อง (Demonstration School Program : DSP) ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๘
 เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะควบคู่สถานการณ์ปัญหาในชีวิตจริงด้วยเครื่องคิดคำนวณวิทยาศาสตร์
 ในรายวิชาคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ฯลฯ ณ โรงเรียนกวีละวิทยาลัย อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

๓) U-Uplifting Culture การส่งเสริมวัฒนธรรมโรงเรียนที่สนับสนุนการเรียนรู้

เกิดวัฒนธรรมองค์กรแบบกัลยาณมิตร บุคลากรมีความรักความสามัคคี ให้เกียรติซึ่งกันและกัน และมี
 ขวัญกำลังใจที่ดีในการทำงาน

สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความปลอดภัย (Safety) อบอุ่น และเอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออก

เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมหลักสูตร “ค่ายเยาวชนต้นน้ำ” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาการอนุรักษ์ต้นน้ำ ลุ่มแม่น้ำวัง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้และสัมผัสกับระบบนิเวศของป่าต้นน้ำ และการอนุรักษ์ป่าไม้

การบริหารงานยึดหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ สร้างความศรัทธาแก่ชุมชน

โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมิ่งคลาภิเษก จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๘

โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมิ่งคลาภิเษก ผ่านการตรวจสอบจากหน่วยงานต้นสังกัดในการบริหารด้านงบประมาณ การบริหารด้านวิชาการ การบริหารด้านงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ทุกปีการศึกษา

๔) S-Social Responsibility การสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม

ผู้เรียนมีจิตอาสา (Volunteer Spirit) กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนและชุมชน เช่น กิจกรรมจิตอาสาพระราชทาน การดูแลสิ่งแวดล้อม

ผู้เรียนกิจกรรมจิตอาสาพระราชทาน ทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน

มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ที่เข้มแข็ง ครูที่ปรึกษารู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล สามารถคัดกรองและช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงได้ทันทั่วถึง ทำให้ไม่มีผู้เรียนตกหล่น

ครูที่ปรึกษา เยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อช่วยเหลือผู้เรียน รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล สามารถคัดกรองและช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงได้ทันทั่วถึง

๔.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ

จากกระบวนการ SEP-PONG+ Model ศาสตร์พระราชาสู่วิถีการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืน จากการพัฒนาวัตกรรมการและนำลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวาง ดังนี้

๑) ประโยชน์ต่อสถานศึกษา (Organization Level)

ได้นวัตกรรมต้นแบบ โรงเรียนมีรูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบ (Systematic Approach) มีอัตลักษณ์เฉพาะตัวที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นและศาสตร์พระราชาสถา สามารถใช้เป็นต้นแบบ (Best Practice) ให้กับสถานศึกษาอื่นได้

เกิดประสิทธิภาพการบริหาร การบริหารงานมีความคล่องตัว โปร่งใส และคุ้มค่า (Cost-Effectiveness) ลดความซ้ำซ้อนของงานด้วยกลไกขับเคลื่อน ๔ ฝ่าย (PLUS)

วัฒนธรรมองค์กรเข้มแข็ง โรงเรียนกลายเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม ที่มีความยั่งยืน (Sustainability) บุคลากรมีความรักความผูกพันและภาคภูมิใจในองค์กร

๒) ประโยชน์ต่อผู้บริหารและครู (Personnel Level)

การพัฒนาวิชาชีพ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการและการเปลี่ยนแปลง ส่วนครูได้รับการยกระดับเป็นครูมืออาชีพ (Professional Teacher) ที่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและสร้างนวัตกรรม

คุณภาพชีวิตการทำงาน ครูและบุคลากรมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน (Morale) เนื่องจากมีระบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรและการทำงานเป็นทีม (Teamwork) ผ่านกระบวนการ PLC

ลดภาระงาน ระบบการทำงานที่ชัดเจนช่วยลดภาระงานเอกสารที่ไม่จำเป็น ทำให้ครูมีเวลาโฟกัสกับการพัฒนาผู้เรียนได้มากขึ้น

๓) ประโยชน์ต่อผู้เรียน (Learner Level)

คุณภาพรอบด้าน ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความเก่ง (วิชาการ/ทักษะอาชีพ) ความดี (คุณธรรม/จิตอาสา) และ ความสุข (สุขภาพจิตดี) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทักษะแห่งอนาคต ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) การคิดวิเคราะห์ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ภูมิคุ้มกันชีวิต ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่เข้มแข็ง ห่างไกลยาเสพติดและอบายมุข รู้จักการพึ่งพาตนเองและแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล

๔) ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่าย (Stakeholder Level)

ความเชื่อมั่นและศรัทธา ผู้ปกครองและชุมชนมีความเชื่อมั่นและพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือสนับสนุนในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

การมีส่วนร่วม ชุมชนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ (Ownership) ในโรงเรียน ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาลูกหลานของตนเอง

แหล่งเรียนรู้ชุมชน โรงเรียนทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และให้บริการวิชาการแก่ชุมชน ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น

SEP-PONG+ Model คือการสร้างความยั่งยืนทางการศึกษา ที่ไม่ได้หยุดอยู่แค่รั้วโรงเรียน แต่เป็นการสร้างคนคุณภาพสู่สังคม ภายใต้รากฐานของศาสตร์พระราชา ซึ่งเป็นการลงทุนทางปัญญาที่คุ้มค่าที่สุดสำหรับการพัฒนาประเทศในอนาคต

๕. ปัจจัยความสำเร็จ

๕.๑ สิ่งที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จ

ความสำเร็จของโรงเรียนโปงหลวงวิทยา ร.ม.ช. ในการใช้นวัตกรรมบริหารสถานศึกษา SEP-PONG+ Model ไม่ได้เกิดขึ้นจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากองค์ประกอบที่เกื้อหนุนกัน (Synergy) ดังนี้

๑) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Visionary Leadership)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยชี้ความสำเร็จที่สำคัญที่สุด โดยมีคุณลักษณะเป็น ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล กล้าคิดนอกกรอบในการนำโมเดล PONG และ PLUS มาประยุกต์ใช้เป็นแบบอย่างที่ดี (Role Model) ในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปฏิบัติจริง ทำให้ครูและชุมชนเกิดความศรัทธา รวมทั้งให้ความสำคัญกับการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ (Decentralization) เปิดโอกาสให้หัวหน้างาน ๔ ฝ่าย (PLUS) ได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่

๒) พลังการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็ง (Strong Participation)

ความสำเร็จเกิดจากยุทธศาสตร์ P - Participatory ที่เปลี่ยนจากการสั่งการ เป็น การร่วมมือของพลังบรร (บ้าน-วัด-โรงเรียน) ความร่วมมือที่แน่นแฟ้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและวัด ทำให้โรงเรียนมี

ทรัพยากรสนับสนุนเพียงพอและได้รับความร่วมมือในทุกกิจกรรม รวมทั้งความเป็นเจ้าของร่วมกัน (Shared Ownership) ทุกภาคส่วนรู้สึกว่าเป็นโรงเรียนคือสมบัติของชุมชน

๓) คุณภาพของนวัตกรรมที่เป็นระบบ (Systematic Innovation Quality)

นวัตกรรม SEP-PONG+ เองมีความแข็งแกร่งในเชิงโครงสร้าง เช่น ความสมบูรณ์ของกระบวนการ มีการเชื่อมโยงวงจรคุณภาพ PDCA อย่างครบถ้วน ตั้งแต่ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ไปจนถึงการถอดบทเรียน (AAR) การบูรณาการที่ลงตัว สามารถผสมผสาน ศาสตร์พระราชา (ปรัชญาดั้งเดิม) เข้ากับ ทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ (เป้าหมายสมัยใหม่) ได้อย่างกลมกลืน ทำให้การดำเนินงานมีความสมดุลและยั่งยืน

๔) การปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากร (Growth Mindset)

กลไก P - Professional และ U - Uplifting Culture มีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง เช่น การเปิดใจยอมรับ ครูและบุคลากรมีทัศนคติเชิงบวก ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ (Lifelong Learning) วัฒนธรรมกัลยาณมิตร การใช้กระบวนการ PLC ช่วยสร้างวัฒนธรรมการช่วยเหลือเกื้อกูล ทำให้เมื่อเจอปัญหา บุคลากรจะไม่ทอดทิ้งแต่จะช่วยกันหาทางออก

๕) การยึดมั่นในศาสตร์พระราชา (Adherence to The King's Philosophy)

ปัจจัยพื้นฐานที่เป็นรากแก้วของความสำเร็จ คือการนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นภูมิคุ้มกัน และความมีเหตุผล เช่น ทุกโครงการ/กิจกรรมถูกกลั่นกรองแล้วว่าจำเป็นและเป็นประโยชน์จริง รวมทั้งความพอประมาณ การบริหารทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดความเสี่ยงทางการเงินและการบริหาร ท้ายที่สุด คือ ภูมิคุ้มกัน การเตรียมความพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลง ทำให้โรงเรียนสามารถฝ่าฟันวิกฤตต่างๆ มาได้

ภาพที่ ๒ แสดงปัจจัยความสำเร็จของ

กระบวนการ SEP-PONG+ Model ศาสตร์พระราชาสู่วิถีการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

๖. บทเรียนที่ได้รับ

๖.๑ บทเรียนที่ได้รับ

การดำเนินงานพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา SEP-PONG+ Model ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ทำให้โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รังษีจักษุ ได้ค้นพบองค์ความรู้และบทเรียนสำคัญที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้

๑) ความเข้าใจบริบท คือกระดุมเม็ดแรก ของความสำเร็จ

บทเรียนสำคัญประการแรกคือ การน้อมนำยุทธศาสตร์ เข้าใจ มาใช้ ทำให้พบว่าการนำรูปแบบความสำเร็จของโรงเรียนอื่นมาใช้โดยไม่ปรับปรุง (Copy & Paste) มักไม่ประสบผลสำเร็จ แต่การระเบิดจากข้างใน หรือการเริ่มวิเคราะห์จากบริบท จุดแข็ง และทุนทางสังคมของตนเอง คือหัวใจสำคัญที่ทำให้ SEP-PONG+ Model สามารถขับเคลื่อนได้อย่างสิ้นไหลและได้รับการยอมรับจากคนในพื้นที่

๒. ใจนำทางระบบช่วยหนุน (Heart & System)

การขับเคลื่อนด้วยระบบ (System) เพียงอย่างเดียวอาจทำงานเดิน แต่คนไม่มีความสุข บทเรียนที่ได้รับคือ การใช้กลไก PLUS โดยเฉพาะ U-Uplifting Culture เพื่อสร้างขวัญกำลังใจและความสัมพันธ์ที่ดี (Heart) ต้องมาก่อน แล้วระบบงานที่ดีจะตามมา เมื่อครูมีความสุข ครูจะทุ่มเทเพื่อศิษย์โดยไม่ต้องบังคับ ดังนั้น ความสัมพันธ์ในองค์กร จึงสำคัญพอๆ กับ โครงสร้างการบริหาร

๓. การมีส่วนร่วม ต้องเริ่มที่ความเป็นเจ้าของ (Ownership)

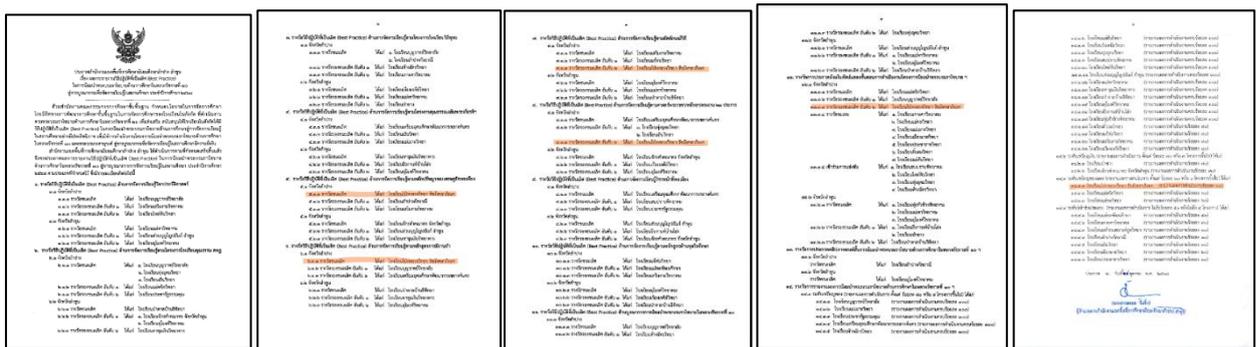
ในอดีตการมีส่วนร่วมอาจหมายถึงแค่การมาร่วมประชุม แต่จากกระบวนการ P-Participatory สอนให้รู้ว่า การมีส่วนร่วมที่แท้จริงต้องเริ่มจากการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรู้สึกเป็น เจ้าของร่วม ในปัญหาร่วมกันก่อน เมื่อเขารู้สึกว่าเป็นเจ้าของโรงเรียน เขาจะปกป้อง สนับสนุน และทุ่มเททรัพยากรให้อย่างเต็มที่โดยที่โรงเรียนไม่ต้องร้องขอ

๔. ความยั่งยืนเกิดจากเครือข่าย (Power of Networking)

โรงเรียนไม่สามารถอยู่รอดได้อย่างโดดเดี่ยวในโลกยุคปัจจุบัน บทเรียนจากตัว N-Networking ชี้ให้เห็นว่า การมีพันธมิตรที่เข้มแข็ง (ทั้งบ้าน วัด โรงเรียน ภาครัฐ เอกชน) คือเกราะป้องกันความเสี่ยง ที่ดีที่สุด เมื่อโรงเรียนขาดแคลนหรือประสบปัญหา เครือข่ายเหล่านี้คือผู้ที่เข้ามาประคับประคองให้โรงเรียนเดินหน้าต่อไปได้

๗. การเผยแพร่ และการได้รับการยอมรับ (รางวัลที่ได้รับ)

๗.๑ การเผยแพร่

ประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน เรื่อง ผลการรายงานวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในการน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ สู่การบูรณาการเพื่อจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘

๗.๒ การได้รับการยอมรับ (รางวัลที่ได้รับ)

โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมง์คลาภิเษก ได้ดำเนินการตามระบบการแนะแนว ดูแลสุขภาพจิตนักเรียนและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (HERO OBEC CARE) ครบ ๑๐๐% ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๘

โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมง์คลาภิเษก เป็นสถานศึกษาที่มีผลงานการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ปีการศึกษา ๒๕๖๘ ระดับ “ดีเยี่ยม”

โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมง์คลาภิเษก ได้รับรางวัล ชมเชยการจัดทำสารสนเทศแหล่งเรียนรู้อัตลักษณ์วิถีด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดทำคลิปวิดีโอ และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้อัตลักษณ์วิถีในท้องถิ่นของตัวเอง ประจำปี ๒๕๖๗

โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมง์คลาภิเษก ได้เข้าร่วมโครงการอบรมปฐมพยาบาล และการช่วยฟื้นคืนชีพเบื้องต้นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ประจำปี ๒๕๖๗

โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมง์คลาภิเษก มีผลการดำเนินงานคัดกรองและบันทึกข้อมูลตามแบบขอรับเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนกลุ่มใหม่ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ ผ่านระบบคัดกรองนักเรียนทุนเสมอภาคภายใต้โครงการจัดสรรเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข ของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ครบถ้วนร้อยละ ๑๐๐

๘. การน้อมนำพระบรมราโชบาย

๘.๑ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมิ่งคลาภิเษก ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy SEP) และศาสตร์พระราชา มาเป็นเข็มทิศในการกำหนดทิศทาง นวัตกรรม SEP-PONG+ Model โดยบูรณาการเข้ากับทุกขั้นตอนการบริหารจัดการ ดังนี้

๑) การประยุกต์ใช้หลัก ๓ ท่วง (The ๓ Principles Application)

๑.๑) ความพอประมาณ (Moderation) บริหารทรัพยากรอย่างสมดุล

- การบริหารงบประมาณ (U-Uplifting) โรงเรียนยึดหลักการบริหารงบประมาณแบบสมดุล ใช้จ่ายตามความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะการเงินของสถานศึกษา ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น

- การจัดการเรียนการสอน (L-Lifelong Learning) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและศักยภาพของผู้เรียน (Individual Differences) ไม่ยึดเยียดเนื้อหาที่เกินความจำเป็น แต่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติได้จริง

๑.๒) ความมีเหตุผล (Reasonableness) ตัดสินใจบนฐานข้อมูล

- การวางแผน (P-Participatory) ทุกโครงการและนโยบายในโมเดล SEP-PONG+ เกิดจากการวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) และการประชุมระดมสมอง ไม่ใช่การตัดสินใจโดยพลการ แต่มีเหตุผลรองรับว่าทำเพื่ออะไรและเพื่อใคร

- การแก้ปัญหา ใช้กระบวนการ PLC ของครูในการหาสาเหตุของปัญหาผู้เรียน และเลือกวิธีแก้ปัญหาที่เป็นวิทยาศาสตร์และตรวจสอบได้

๑.๓) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (Self-Immunity) บริหารความเสี่ยงและสร้างเครือข่าย

- การสร้างเครือข่าย (N-Networking) การมีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง (บ้าน-วัด-โรงเรียน) คือการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีที่สุด เมื่อโรงเรียนประสบปัญหาขาดแคลน จะมีชุมชนคอยหนุนเสริม

- ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (S-Social Responsibility) การคัดกรองและช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงทันท่วงที เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้ผู้เรียนไม่หลุดออกจากระบบการศึกษา

๒) การประยุกต์ใช้หลัก ๒ เงื่อนไข (The ๒ Conditions Application)

๒.๑) เงื่อนไขความรู้ (Knowledge)

- ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง (Professional Development) ผ่านการอบรมและการทำ PLC

- ผู้เรียนต้องมีความรู้พื้นฐานที่แน่นแฟ้น (Academic Excellence) ควบคู่ไปกับทักษะชีวิต

๒.๒) เงื่อนไขคุณธรรม (Virtue)

- ยึดหลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงาน มีความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้

- ปลูกฝังความรับผิดชอบ จิตอาสา และความกตัญญู ให้กับผู้เรียนผ่านกิจกรรมลูกเสือและโครงการคุณธรรม

๓) การน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติ (Royal Science in Action)

นอกจากหลัก SEP แล้ว โรงเรียนยังได้นำหลักการทรงงานอื่นๆ มาปรับใช้ในโมเดล ดังนี้

๓.๑) ระเบิดจากข้างใน (Explosion from Within) การสร้างความตระหนักให้ครูและชุมชนเห็นความสำคัญของการพัฒนาด้วยตนเอง ก่อนที่จะรับความช่วยเหลือหรือนโยบายจากภายนอก เริ่มต้นจากการที่คนใน อยากทำ ไม่ใช่ถูกสั่งให้ทำ

๓.๒) การพึ่งพาตนเอง (Self-Reliance) มุ่งเน้นให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการได้ด้วยตนเองในระยะยาว โดยสร้างแหล่งเรียนรู้และแปลงเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ลดการพึ่งพางบประมาณภาครัฐเพียงอย่างเดียว

๓.๓) ทำให้ง่าย (Simplicity) ปรับระบบงานธุรการและการบริหารให้ไม่ซับซ้อน (Lean Management) ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เพื่อให้ครูมีเวลาอยู่กับห้องเรียนมากที่สุด

๔) ผลลัพธ์สู่ความสมดุล ๔ มิติ (The ๔ Dimensions of Balance)

การน้อมนำหลักการข้างต้น ส่งผลให้เกิดความสมดุลใน ๔ มิติ ตามเป้าหมายของ SEP

๔.๑) ด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ โรงเรียนมีความมั่นคงทางทรัพยากร ใช้งบประมาณคุ้มค่า

๔.๒) ด้านสังคม เกิดความรักความสามัคคี ลดความขัดแย้ง อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๔.๓) ด้านสิ่งแวดล้อม โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น สะอาด ปลอดภัย (Zero Waste)

๔.๔) ด้านวัฒนธรรม มีการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมไทยผ่านหลักสูตรสถานศึกษา

SEP-PONG+ Model ไม่ใช่เพียงแค่เน้นนวัตกรรมการบริหารงานทั่วไป แต่คือวิถีปฏิบัติที่หล่อหลอมด้วยศาสตร์พระราชา ทำให้โรงเรียนสามารถก้าวเดินไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง (Stable) มั่งคั่งด้วยความรู้และคุณธรรม (Wealth in Wisdom) และยั่งยืนในทุกสถานการณ์ (Sustainable)

๔.๒ การน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของรัชกาลที่ ๑๐ สู่การปฏิบัติ

โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา ร.ชมังคลาภิเษก ได้บูรณาการพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ๔ ด้านเข้ากับกระบวนการบริหารจัดการ SEP-PONG+ Model เพื่อมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ดังนี้

๑) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง (Right Attitude towards the Nation) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจที่มีต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา และมั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน โดยมีการบูรณาการใน SEP-PONG+ ดังนี้

- G - Global Citizenship ปลูกฝังความเป็นพลเมืองที่รักถิ่น (Local Wisdom) สอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ชาติไทย เพื่อให้ได้กรูรากเหง้าของตนเอง

กิจกรรมการเทิดทูนสถาบัน รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์อย่างสม่ำเสมอในทุกกิจกรรมในโอกาส ๑. ทำความเคารพสถาบันพระมหากษัตริย์ และ ๒. จัดกิจกรรมเนื่องในวันพระราชทานธงชาติไทย ๒๘ กันยายน ๒๕๖๘ (Thai National Flag Day)

- P - Participatory สร้างความเข้าใจว่าบ้านเมือง คือเรื่องของคน ผ่านกิจกรรมหน้าเสาธงและการอบรมคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความกตัญญูรู้คุณ

อบรมค่าย “หัวใจแกร่ง ใจเป็นสุข” ตามโครงการพัฒนาระบบและกลไกช่วยเหลือเด็กที่เสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษา เชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (OBEC CARE)

๒) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม (Firm Foundation & Virtue) มุ่งเน้นให้ผู้เรียน รู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี ผิด ชอบ ชั่ว ดี ปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ดีงาม ปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดี และช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง โดยมีการบูรณาการใน SEP-PONG+ ดังนี้

- S - Social Responsibility ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง (Social Safety Net) คัดกรองและปรับพฤติกรรมผู้เรียน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

เยี่ยมบ้านผู้เรียนรายบุคคล เพื่อสร้างให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง คัดกรองและปรับพฤติกรรมผู้เรียน

- U - Uplifting Culture สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นระเบียบวินัย (Discipline) การตรงต่อเวลา และการเคารพกฎกติกา เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในชีวิต (Self-Immunity) ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมสวดมนต์ ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ในทุกเช้าของวันพฤหัสบดีและเช้าของวันศุกร์

๓) มีงานทำ – มีอาชีพ (Employment & Occupation) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรักงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จ และได้รับการฝึกอบรมทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจ มีการบูรณาการใน SEP-PONG+ ดังนี้

- L - Lifelong Learning จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และโครงการอาชีพ (Project-Based Learning) ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือทำจริง บูรณาการศาสตร์พระราชา คือ หลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อปูพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง

ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมโครงการอาชีพ ให้ผู้เรียนได้ลงมือทำจริง บูรณาการศาสตร์พระราชา หลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อปูพื้นฐานการพึ่งพาตนเอง

- O - Open Learning เปิดโอกาสให้ประชาชนชาวบ้านและวิทยากรภายนอกเข้ามาสอนทักษะอาชีพที่ทันสมัยและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

กิจกรรมทักษะอาชีพโป่งหลวงครั้งที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ และครั้งที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๘

๔) เป็นพลเมืองดี (Good Citizenship) มุ่งเน้นการทำหน้าที่พลเมืองดี มีน้ำใจ มีจิตอาสา และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยมีการบูรณาการใน SEP-PONG+ ดังนี้

- S - Social Responsibility ขับเคลื่อนกิจกรรม "จิตอาสาพระราชทาน" (Royal Volunteer Spirit) ให้ผู้เรียนร่วมทำความสะอาดวัด ชุมชน และโรงเรียน

กิจกรรมลูกเสือจิตอาสา

ทำความสะอาดบริเวณลานประตู โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมิ่งคลาภิเษก

- N - Networking สร้างเครือข่ายความดีร่วมกับชุมชน ให้ผู้เรียนได้ออกไปช่วยเหลือสังคมในโอกาสต่างๆ เพื่อบ่มเพาะจิตสาธารณะ (Public Mind)

กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ทำความสะอาดลานวัด เนื่องในวันเข้าพรรษา ปีการศึกษา ๒๕๖๘

การขับเคลื่อน SEP-PONG+ Model มิได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการเท่านั้น แต่หัวใจสำคัญคือการสนองพระบรมราโชบายของในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ ในการสร้างคนไทยคุณภาพ ที่พร้อมด้วยความรู้และคุณธรรม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติสืบไป

๙. การวัดและประเมินผล

๙.๑ การออกแบบและวางแผนการวัดและประเมินผล

การขับเคลื่อนนวัตกรรม SEP-PONG+ Model บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมง์คลาภิเษก จึงได้ออกแบบระบบการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมทุกมิติ โดยยึดหลักการประเมินเพื่อพัฒนา (Assessment for Learning) และประเมินสภาพจริงแบบมีส่วนร่วม (Participatory Authentic Assessment) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑) กรอบแนวคิดการประเมิน (Evaluation Framework)

กำหนดกรอบการประเมินให้สอดคล้องกับกลไก PLUS และวงจรคุณภาพ PDCA โดยแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

๑.๑) การประเมินก่อนดำเนินงาน (Pre-evaluation) วิเคราะห์ความพร้อมของทรัพยากร (Input) และความเหมาะสมของแผนงาน

๑.๒) การประเมินระหว่างดำเนินงาน (Process Evaluation) ติดตามความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรค ผ่านกระบวนการนิเทศและ PLC

๑.๓) การประเมินหลังดำเนินงาน (Product/Outcome Evaluation) วัดผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู และสถานศึกษา

๒) ตัวชี้วัดและเกณฑ์ความสำเร็จ (KPIs & Criteria)

มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicators) ที่ชัดเจนในแต่ละด้านของกลไก PLUS ดังนี้

ตารางที่ ๘ แสดงตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicators) ของกลไก (PLUS)

กลไก (PLUS)	สิ่งที่มุ่งวัด (Focus)	เครื่องมือวัด (Tools)
P – Professional	สมรรถนะครูและการสอน	- แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ - บันทึก PLC / Logbook - แบบสังเกตการสอน (Classroom Observation)
L - Lifelong Learning	คุณภาพผู้เรียน	- ผลสัมฤทธิ์ (O-NET/NT/RT) - แบบประเมินสมรรถนะผู้เรียน ๕ ด้าน - ชิ้นงาน/ภาระงาน (Portfolio)
U - Uplifting Culture	บรรยากาศและบริหารจัดการ	- แบบสอบถามความพึงพอใจ - แบบประเมินความโปร่งใส (ITA) - แบบประเมินสภาพแวดล้อม
S - Social Responsibility	คุณลักษณะ/จิตอาสา	- สมุดบันทึกความดี/จิตอาสา - แบบสังเกตพฤติกรรม - ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (SDQ)

๓) วิธีการและเครื่องมือ (Methods & Tools)

ใช้เครื่องมือที่หลากหลาย (Multi-method) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและน่าเชื่อถือ ดังนี้

เชิงปริมาณ (Quantitative) ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์, แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อวัดความพึงพอใจและการมีส่วนร่วม

เชิงคุณภาพ (Qualitative)

- การถอดบทเรียน (AAR) ใช้การสนทนากลุ่ม(Focus Group) เพื่อสะท้อนผลการทำงาน
- การสังเกต (Observation) สังเกตพฤติกรรมผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน)

- การสัมภาษณ์ (Interview) สัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน และผู้ปกครอง ถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

๔) ผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน (Stakeholders)

ใช้รูปแบบการประเมินแบบ ๓๖๐ องศา เพื่อลดอคติและสร้างการมีส่วนร่วม ดังนี้

- Self-Assessment ครูและผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อทบทวนจุดอ่อนจุดแข็ง
- Peer-Assessment เพื่อนครูนิเทศกันเอง (Peer Coaching) และผู้เรียนประเมินเพื่อน
- Mentor/Supervisor ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศติดตามกำกับดูแล
- Public/Community ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา ประเมินความพึงพอใจและความเชื่อมั่น

๕) การวิเคราะห์และนำผลไปใช้ (Data Analysis & Utilization)

- การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับค่าเป้าหมาย (Benchmarking) และวิเคราะห์แนวโน้มพัฒนาการ (Trend Analysis)

- การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) นำผลการประเมินแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทันที (Real-time Feedback) ผ่านวง PLC เพื่อปรับปรุงแก้ไข ไม่รอให้จบปีการศึกษา

- การรายงานผล จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) และรายงานประจำปี เผยแพร่ต่อสาธารณชนเพื่อความโปร่งใส

ระบบการวัดและประเมินผลของ SEP-PONG+ Model ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการตัดสิน ผลแพ้ชนะ แต่เน้นการ สะท้อนผลเพื่อพัฒนา (Reflective Practice) โดยใช้ข้อมูลจริงจากรอบด้าน มาเป็นฐานในการยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อให้มั่นใจว่าทุกอย่างก้าวของการพัฒนา เป็นไปอย่างมั่นคงและยั่งยืนตามศาสตร์พระราชา

๙.๒ เครื่องมือกระบวนการในการดำเนินการ

โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมังคลาภิเษก ได้เลือกใช้เครื่องมือและกระบวนการที่หลากหลาย เพื่อขับเคลื่อนงานทั้งระบบให้สอดคล้องกัน ดังนี้

๑) เครื่องมือด้านการบริหารจัดการ (Management Tools) ใช้เพื่อวางแผน กำกับ ติดตาม และบริหารงานให้เป็นระบบ (สอดคล้องกับ P-Participatory และ U-Uplifting Culture)

๑.๑) วงจรคุณภาพ PDCA เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนทุกกิจกรรม ตั้งแต่ การวางแผน (Plan) การลงมือทำ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act)

๑.๒) การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ใช้ในขั้นตอนเข้าใจ เพื่อวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค สำหรับกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา

๑.๓) กระบวนการประชุมแบบ AIC (Appreciation-Influence-Control) ใช้ในการระดมสมองเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (ครู กรรมการสถานศึกษา ชุมชน)

๑.๔) การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) ใช้สร้างภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจกระทบต่อการดำเนินงาน

๒) เครื่องมือด้านการพัฒนาบุคลากร (HR Development Tools) ใช้เพื่อพัฒนาครูให้เป็นมืออาชีพ (สอดคล้องกับ P-Professional)

๒.๑) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC - Professional Learning Community) เครื่องมือสำคัญที่สุดที่ใช้เปลี่ยนปัญหาหน้างาน ให้เป็นการเรียนรู้ โดยครูรวมกลุ่มกันวิเคราะห์ ปัญหาผู้เรียน ออกแบบการสอน และสะท้อนผลร่วมกัน

๒.๒) แผนพัฒนาตนเองรายบุคคล (ID Plan) ให้ครู ประเมินตนเองและวางเป้าหมายการพัฒนาทักษะที่จำเป็น (Reskill/Upskill)

๒.๓) การนิเทศแบบกัลยาณมิตร (Coaching & Mentoring) กระบวนการนิเทศภายในที่ไม่ใช่การจับผิด แต่เป็นการที่เลี้ยงและให้คำแนะนำ (Feedback) เพื่อพัฒนาการสอน

๓) เครื่องมือด้านการจัดการเรียนรู้ (Learning Tools) ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (สอดคล้องกับ L-Lifelong Learning และ G-Global Citizenship)

๓.๑) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) กระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ และลงมือทำ เช่น GPAS ๕ Steps หรือ ๕E Instructional Model

๓.๒) ฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP Learning Bases) การใช้พื้นที่จริงในโรงเรียน (เช่น แปลงเกษตร, ธนาคารขยะ, สหกรณ์) เป็นเครื่องมือในการฝึกปฏิบัติ และปลูกฝังคุณธรรม

๓.๓) การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning - PBL) เครื่องมือที่บูรณาการความรู้สู่การแก้ปัญหาจริง เพื่อสร้างทักษะนวัตกรรม

๓.๔) แพลตฟอร์มออนไลน์ (Digital Learning Platform) การใช้ Google Classroom, Social Media หรือสื่อ DLTV เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร (Open Learning)

๔) เครื่องมือด้านการประเมินและสะท้อนผล (Evaluation & Reflection Tools) ใช้เพื่อตรวจสอบความสำเร็จและขยายผล (สอดคล้องกับขั้นตอน Check และ Act)

๔.๑) การถอดบทเรียน (AAR - After Action Review) กระบวนการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน เพื่อค้นหาว่าทำอะไรได้ดี และ อะไรที่ต้องปรับปรุง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่จบสิ้น

๔.๒) การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย เช่น แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio), แบบสังเกตพฤติกรรม (Rubrics), และการสัมภาษณ์ แทนการใช้ข้อสอบเพียงอย่างเดียว

๔.๓) การจัดการความรู้ (KM - Knowledge Management) กระบวนการรวบรวมวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของครูและผู้เรียน มาจัดหมวดหมู่และเผยแพร่

ตารางที่ ๙ สรุปการใช้เครื่องมือตามวงจร PDCA

ขั้นตอน (PDCA)	กิจกรรมหลักใน SEP-PONG+	เครื่องมือที่ใช้ (Tools)
Plan (วางแผน)	วิเคราะห์บริบท / กำหนดกลยุทธ์	- SWOT Analysis - AIC (ประชุมระดมสมอง)
Do (ปฏิบัติ)	ขับเคลื่อนงาน ๔ ฝ่าย / การเรียนการสอน	- Active Learning / PBL - PLC (ชุมชนการเรียนรู้) - ฐานการเรียนรู้ SEP
Check (ตรวจสอบ)	นิเทศติดตาม / วัดผลสัมฤทธิ์	- Rubrics (เกณฑ์ประเมิน) - Coaching & Mentoring - แบบสอบถามความพึงพอใจ
Act (ปรับปรุง)	ถอดบทเรียน / ขยายผล	- AAR (ถอดบทเรียน) - KM (จัดการความรู้) - การเผยแพร่ผลงาน

การดำเนินการวัดและประเมินผลความสำเร็จของนวัตกรรม SEP-PONG+ Model ได้กำหนดกรอบแนวทางที่สอดคล้องกับเป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๐ แสดงรายละเอียดตัวชี้วัด เครื่องมือ และวิธีการวัดและประเมินผล

เป้าหมายการดำเนินงาน (Goals)	ตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPIs)	เครื่องมือที่ใช้ (Tools)	วิธีการวัดและประเมินผล (Methods)
๑. ด้านบุคลากร (เชิงปริมาณ) ผู้บริหารและครุมีความรู้ความเข้าใจและนำนวัตกรรม SEP-PONG+ Model ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ๔ ฝ่ายได้	ร้อยละของบุคลากรที่มีระดับความเข้าใจและการนำไปใช้ในระดับ ดี ขึ้นไป (เป้าหมาย > ร้อยละ ๙๐)	๑. แบบประเมินความรู้ความเข้าใจ ๒. แบบนิเทศติดตามการปฏิบัติงาน	๑. การประเมินตนเองและการทดสอบ ๒. การนิเทศและสังเกตการสอน
๒. ด้านผู้เรียน (เชิงปริมาณ) ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจิตสำนึกพลเมืองโลก	ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดี ขึ้นไป (เป้าหมาย > ร้อยละ ๘๐)	๑. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๒. แบบวัดทักษะสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (Rubrics Score)	๑. การประเมินพฤติกรรมโดยครู ๒. การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน
๓. ด้านความพึงพอใจ (เชิงปริมาณ) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการ	ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เป้าหมาย ระดับมาก ขึ้นไป)	๑. แบบสอบถามความพึงพอใจ (Satisfaction Survey)	๑. การสำรวจความคิดเห็นผ่านระบบออนไลน์ (Google Forms)
๔. ด้านสถานศึกษา (เชิงคุณภาพ) โรงเรียนมีนวัตกรรมที่เป็นอัตลักษณ์ (Best Practice) และระบบบริหารโปร่งใส	๑. จำนวนรางวัล/เกียรติบัตรที่ได้รับ ๒. ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา (SAR) อยู่ในระดับดีเลิศ	๑. โฉนรางวัล/เกียรติบัตร ๒. รายงานการประเมินตนเอง (SAR)	๑. การตรวจสอบเอกสารหลักฐาน (Document Analysis) ๒. การประเมินเชิงประจักษ์
๕. ด้านคุณภาพผู้เรียน (เชิงคุณภาพ) ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีภูมิคุ้มกัน เป็นคนดี คนเก่ง มีจิตสาธารณะ	เชิงประจักษ์พยานความสำเร็จ (Success Story) ของผู้เรียนรายบุคคลหรือกลุ่ม	๑. แฟ้มสะสมผลงานนักเรียน (Portfolio) ๒. สมุดบันทึกความดี	๑. การสังเกตพฤติกรรม ๒. การสัมภาษณ์นักเรียนแกนนำ
๖. ด้านภาคีเครือข่าย (เชิงคุณภาพ) เกิดเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งและยั่งยืน	จำนวนกิจกรรมหรือโครงการที่ดำเนินการร่วมกับชุมชน/ภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	๑. บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ๒. รายงานการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา	๑. การถอดบทเรียน (AAR) ร่วมกับชุมชน ๒. การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ผลจากการวัดและประเมินผลดังกล่าว จะถูกนำเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงแก้ไข (Act) ตามวงจรคุณภาพ PDCA เพื่อพัฒนาให้นวัตกรรมมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในปีการศึกษาถัดไป

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๖๐). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

วิจารณ์ พานิช. (๒๕๕๖). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ ๒๑*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.

สุเมธ ตันติเวชกุล. (๒๕๕๙). *หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารจัดการ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิชัยพัฒนา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๖๒). *คู่มือการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล*. กรุงเทพฯ: สพฐ.

UNESCO. (๒๐๑๖). *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives*. Paris: UNESCO.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๖๐). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙*.

สุเมธ ตันติเวชกุล. (๒๕๕๙). *หลักการทรงงานและศาสตร์พระราชา*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิชัยพัฒนา.

UNESCO. (๒๐๑๕). *Global Citizenship Education: Topics and Learning Objectives*.

โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมังคลาภิเษก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ